

# **KANSALLISEN TULOREKISTERIN VAIKUTUKSET PALKANLASKENASSA**

## Tiivistelmä

Tekijä(t) Nieminen, Suvi	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 45 sivua + 1 liite	Valmistumisaika Kevät 2020
Työn nimi <b>Kansallisen tulorekisterin vaikutukset palkanlaskennassa</b>		
Tutkinto Tradenomi (AMK)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä tutkittiin vuonna 2019 käyttöön otetun kansallisen tulorekisterin vaikutuksia palkanlaskennassa. Keskeisenä tavoitteena oli selvittää, kuinka tulorekisterin käyttö on vaikuttanut palkanlaskentaprosessiin. Tavoitteena oli myös selvittää, onko tulorekisteri vähentänyt palkanlaskentaan käytettävää työaikaa, kuinka tulorekisterin käyttö on sujunut sekä onko tulorekisteri vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin.</p> <p>Tutkimuksen teoriaosuudessa käsiteltiin palkanlaskentaprosessia, työnantajan ilmoitus- ja tilitysvelvollisuutta sekä tulorekisteriä. Lisäksi selvitettiin, mikä on tulorekisterin tilanne tällä hetkellä, minkälaisia ongelmia tulorekisterin käytössä on havaittu ja mitkä ovat tulevaisuuden näkymät.</p> <p>Opinnäytetyön empiirinen osuus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena ja haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina. Tutkimuksessa haastateltiin kuutta satunnaisesti valikoitua palkanlaskijaa, joista neljä työskenteli eri tilitoimistoissa ja kaksi yritysten omina sisäisinä palkanlaskijoina.</p> <p>Tutkimuksen tulokset osoittivat, että tulorekisterin käyttö oli sujunut hyvin. Palkanlaskennan arkinen työ ei ollut haastateltavien mukaan muuttunut, mutta työmäärän koettiin lisääntyneen hieman palkkailmoitusten myötä, jakautuen kuitenkin tasaisemmin kalenterivuoden ajalle. Vuosi-ilmoitusten poisjäänti koettiin positiivisena muutoksena. Tutkimustuloksen perusteella ilmoittamisaikataulua ei koettu tilitoimistoissa haasteelliseksi, mutta yksin työskenteleville aikataulu saattoi osoittautua ongelmalliseksi. Palkkailmoituksiin tehtävät mahdolliset korjaukset koettiin hyvin työläinä. Tulosten perusteella haastateltavat tarvitsevat käyttöönsä tulorekisteristä erilaisia raportteja vapaasti valittavilta ajanjaksoilta.</p>		
Asiasanat tulorekisteri, palkanlaskenta, palkkahallinto, ilmoittaminen		

## Abstract

Author(s) Nieminen, Suvi	Type of publication Bachelor's thesis	Published Spring 2020
	Number of pages 45 pages	
Title of publication <b>Title</b> The effects of the national incomes register to payroll computation		
Name of Degree Bachelor of Business Administration		
Abstract <p>The thesis explored the effects of the national incomes register introduced in 2019 on payroll computation. The main purpose was to explore how the incomes register affects the payroll computation process. The purpose was also to examine whether the incomes register has reduced the working time, how the use of the incomes register has worked out, and whether the incomes register has reached the objectives set for it.</p> <p>The theoretical part of the thesis explains the payroll process, the employer's obligation to report salaries and pay employer contributions, and what the incomes register is. In addition, the theoretical part discusses the current situation of the incomes register, what kind of problems have been observed in using the incomes register and what the prospects are.</p> <p>The empirical part of the thesis reports as a qualitative study. Data was collected by semi-structured theme interview. The study interviewed six randomly selected payroll clerks of which four worked in different accounting firms and two as in-house payroll clerks.</p> <p>The results show that the use of the incomes register has gone well. According to the respondents, the daily work of payroll computation has not changed, but the workload is perceived to have increased a little with the payroll reporting. However, the workload is more evenly distributed over the calendar year. The omission of annual announcements is perceived as a positive change. The study also found that the reporting schedule is not perceived as challenging by accounting firms, but those working alone may find the schedule problematic. Any corrections to the payroll reports are perceived as very laborious. Based on the results of the study, the respondents need different reports from the incomes register for freely selectable periods.</p>		
Keywords incomes register, payroll, reporting		

## SISÄLLYS

1	JOHDANTO .....	1
1.1	Opinnäytetyön tausta .....	1
1.2	Aiheen valinta ja aiemmat tutkimukset .....	1
1.3	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus .....	2
1.4	Opinnäytetyön rakenne ja tutkimusmenetelmä .....	3
2	PALKKAPROSESSI .....	5
2.1	Palkanlaskenta .....	5
2.2	Palkan muodostuminen .....	5
2.3	Työnantajan tilitys- ja ilmoitusvelvollisuus .....	6
3	TULOREKISTERI .....	11
3.1	Yleistä tulorekisteristä .....	11
3.2	Ilmoittamiskanavat .....	13
3.3	Tulorekisteri-ilmoittaminen .....	16
3.4	Tietojen tarkistaminen ja oikeellisuus .....	18
3.5	Myöhästymis- ja seuraamusmaksut .....	20
3.6	Tulorekisteri käytännössä .....	21
4	HAASTATTELUTUTKIMUS .....	24
4.1	Tutkimusmenetelmä .....	24
4.2	Tutkimuksen toteutus .....	24
4.3	Tutkimuksen tulokset .....	26
4.4	Johtopäätökset .....	33
5	YHTEENVETO .....	36
	LÄHTEET .....	38
	LIITTEET .....	44

# 1 JOHDANTO

## 1.1 Opinnäytetyön tausta

Kansallinen tulorekisteri (KATRE) on 1.1.2019 käyttöön otettu Verohallinnon Tulorekisteriyksikön ylläpitämä sähköinen tulotietojärjestelmä, joka sisältää tulonsaajien ansiotulotiedot sekä muita niihin liittyviä tietoja yksilötasolla. Suomi on ollut pitkään digitalisaation kärkimaita ja vuonna 2019 Suomi nousi ykkössijalle EU:n digitalisaatiovertailussa (Valtiovainministeriö 2019). Julkisten palveluiden digitalisointi on yksi hallituksen kärkihankkeista ja tulorekisteri on osa hanketta (Valtioneuvoston kanslia 2017, 16, 54).

Tulorekisteri toimii tulotietojen vastaanottajana, tallentajana ja välittäjänä. Laki tulotietojärjestelmästä säätelee, mitä tietoja tulorekisteriin ilmoitetaan ja tallennetaan. Suorituksen maksajat ilmoittavat tulonsaajien tulotiedot tulorekisteriin säädettyjen määräaikojen puitteissa. Vuoden 2021 alusta rekisteriin ilmoitetaan myös etuus- ja eläketiedot. Tulorekisteri tarjoaa lähes reaaliaikaiset ja maksukohtaiset tiedot tiedon käyttäjille ja tulonsaajille heidän omista tulotiedoistaan. Tiedon käyttäjillä on oikeus vain niihin tulotietoihin, mitä lainsäädäntö määrää. Eri viranomaiset käyttävät tulo- ja verotietoja päätöksentekoprosesseissaan. Tulorekisterin tavoitteena on yksinkertaistaa tulotietojen ilmoitusmenettelyjä, vähentää palkanlaskennan hallinnollista taakkaa ja tukea harmaan talouden torjuntaa.

Tulorekisteri on tuonut merkittäviä muutoksia palkoista tehtäviin ilmoituksiin ja niiden aikatauluihin. Palkkatietojen ilmoittamiskanavat ovat vähentyneet ja aikaisemmat erilliset vuosi-ilmoitukset ovat poistuneet käytöstä. Erillinen ilmoitusvelvollisuus on säilynyt kuitenkin esimerkiksi ammattiliittojen jäsenmaksuissa. Palkkalaskelma on annettava edelleen työntekijälle, sitä tulorekisteri ei myöskään korvaa.

## 1.2 Aiheen valinta ja aiemmat tutkimukset

Tulorekisteri valikoitui opinnäytetyön aiheeksi, kun työskentelin tilitoimistossa palkanlaskijana ennen tulorekisterin käyttöönottoa sekä käyttöönoton jälkeen. Työssäni täydensin palkkahallinto-ohjelmaan tarvittavat lisä- ja taustatiedot ja tein muut etukäteisvalmistelut tulorekisterin käyttöönottoa varten. Tulorekisterin vaikutukset näkyivät myös omassa työssäni jatkuvasti. Tulorekisteri on ajankohtainen ja sen toimintaa sekä ominaisuuksia kehitetään yritysten ja viranomaisten kokemusten sekä palautteen pohjalta, lisäksi tulorekisterilakiin on tehty jo muutoksia palautteiden pohjalta. Tulorekisteristä on tullut yksi palkanlaskijan työkalu päivittäiseen työhön. Opinnäytetyön aiheesta on hyötyä myös itselleni palkanlaskentatehtävissä.

Aiheesta on tehty muun muassa seuraavat opinnäytetyöt:

- Riikka Heikinmaa, 2018. Savonia-ammattikorkeakoulu. Kansallinen tulorekisteri ja sen vaikutukset palkanlaskennassa.
- Roni Haarala, 2018. Lahden ammattikorkeakoulu. Kansallisen tulorekisterin vaikutukset tilitoimistotyöhön.
- Milla Sipinen, 2019. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Tulorekisterin aiheuttamat muutokset tilitoimistotyöskentelyssä.
- Henna Nordling, 2019. Vaasan ammattikorkeakoulu. Tulorekisterin tuomat muutokset palkanlaskentaan ja lakisääteisille sidosryhmille.

Kansallisesta tulorekisteristä on tehty useita opinnäytetöitä ennen rekisterin käyttöönottoa ja sen jälkeen. Ennen tulorekisterihankkeen käyttöönottoa tehdyissä opinnäytetöissä on tutkittu tulorekisteriä ja pohdittu etukäteen sen tuomien muutosten vaikutuksia palkanlaskentaan. Heikinmaa (2018) selvitti, miten tulorekisteri tulee toimimaan käytännössä ja miten siihen on varauduttu. Haarala (2018) tutki työssään tulorekisteriuudistuksen vaikutuksia tilitoimiston prosesseihin ja toimintatapoihin sekä miten case-yrityksen asiantuntijat kokevat uudistuksen omassa työssään. Osa tutkimuksista on tehty vuonna 2019, jolloin tulorekisteri on otettu jo käyttöön ja kokemukset rekisterin käytöstä ovat olleet vielä vähäisiä. Sipinen (2019) selvitti työssään, miten tulorekisterin voimaantuminen on vaikuttanut nimenomaan tilitoimiston työskentelyyn muutama kuukausi käyttöönoton jälkeen.

Tässä tutkimuksessa käsitellään tulorekisterin vaikutusta tilitoimistojen ja yritysten palkanlaskentaprosessiin, kun käyttökokemusta on kertynyt rekisterin käyttöönoton jälkeen reilusti yli vuoden verran. Tutkimus tuo eroavaisuuden aikaisempiin tutkimuksiin tutkimalla, onko tulorekisteri vastannut sille asetettuja tavoitteita ja miten palkanlaskijat ovat kokeneet uudistuksen vaikutukset päivittäisessä työssään, kun tulorekisteri on ollut osa palkanlaskentaprosessia yli vuoden ajan. Aikaisempien tutkimusten tulokset on saatu muutamien kuukausien käyttökokemuksen jälkeen ja tulorekisterin käyttökokemus on ollut vähäistä siinä vaiheessa. Heikinmaan (2018) sekä Sipisen (2019) töissä aihetta oli ehdotettu jatkokutkimusaiheeksi vuoden päästä tulorekisterin käyttöönotosta.

### 1.3 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaus

Opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää, miten kansallisen tulorekisterin käyttö on vaikuttanut palkanlaskentaprosessiin. Tutkimuksessa pääkysymyksenä on

- Millä tavalla kansallinen tulorekisteri on vaikuttanut palkanlaskijoiden työhön?

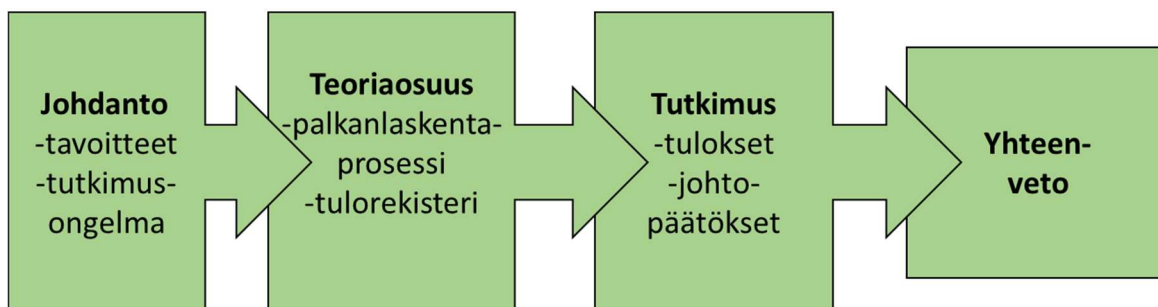
Seuraavilla alakysymyksillä haetaan vastausta pääkysymykseen:

- Kuinka tulorekisterin käyttö on sujunut käyttöönoton jälkeen?
- Onko palkanlaskentaan käytettävä aika vähentynyt tulorekisterin myötä?
- Miten palkkailmoitusten mahdollisten virheiden korjaaminen ja ilmoittamisaikataulut koetaan palkanlaskennassa?

Opinnäytetyön tutkimusosuus rajataan käsittelemään tulorekisterin vaikutuksia palkanlaskennassa vain tilitoimistoissa tai yritysten sisäisinä palkanlaskijoina työskentelevien näkökulmasta. Tämän tutkimuksen ulkopuolelle jätetään kotitaloudet ja yhdistykset sekä muut suorituksen maksajat. Yli vuosi käyttöönoton jälkeen palkanlaskijoille on kertynyt tulorekisterin käyttökokemusta riittävästi.

#### 1.4 Opinnäytetyön rakenne ja tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyön rakenne koostuu viidestä eri luvusta. Osat ovat johdanto, kaksi teorialukua, tutkimustulokset ja yhteenveto. Alla oleva kuvio (kuvio 1) kuvaa opinnäytetyön rakennetta:



Kuvio 1. Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyö alkaa johdanto-osasta, jossa kerrotaan yleisesti opinnäytetyöaiheesta, työn tavoitteista, tutkimusmenetelmistä ja työn rakenteesta. Ensimmäisessä teorialuvussa kerrotaan yleisesti palkkaprozessista ja työnantajan ilmoitus- ja tilitysvelvollisuudesta. Toisessa teorialuvussa selvitetään, mitä tulorekisteri tarkoittaa, ketkä sitä käyttävät sekä mitä ja miten tulorekisterissä ilmoitetaan, lisäksi luvussa kerrotaan tulorekisterin nykytilasta, havaituista ongelmista ja millaisia muutoksia vuosi 2020 on tuonut tulorekisteriin.

Tutkimusosuudessa esitellään tutkimusmenetelmä, tutkimuksen toteutus ja tuodaan esille saadut tulokset, johtopäätökset ja tutkimuksen luotettavuus- ja pätevyysarviointi sekä oman oppimisen arviointi. Työn lopussa on käytetyt lähteet ja liitteenä tutkimuksen teema-haastattelurunko.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytetään kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää, jolla haetaan syvällisempää ja kokemusperäistä tietoa tutkittavasta aiheesta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 4-7). Tutkimusaineisto kerätään toteuttamalla teemahaastatteluja eli puolistrukturoituja haastatteluja. Haastatteluissa käytetään haastattelurunkoa, jossa on kysymyksiä teemoittain (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2009, 55-57).

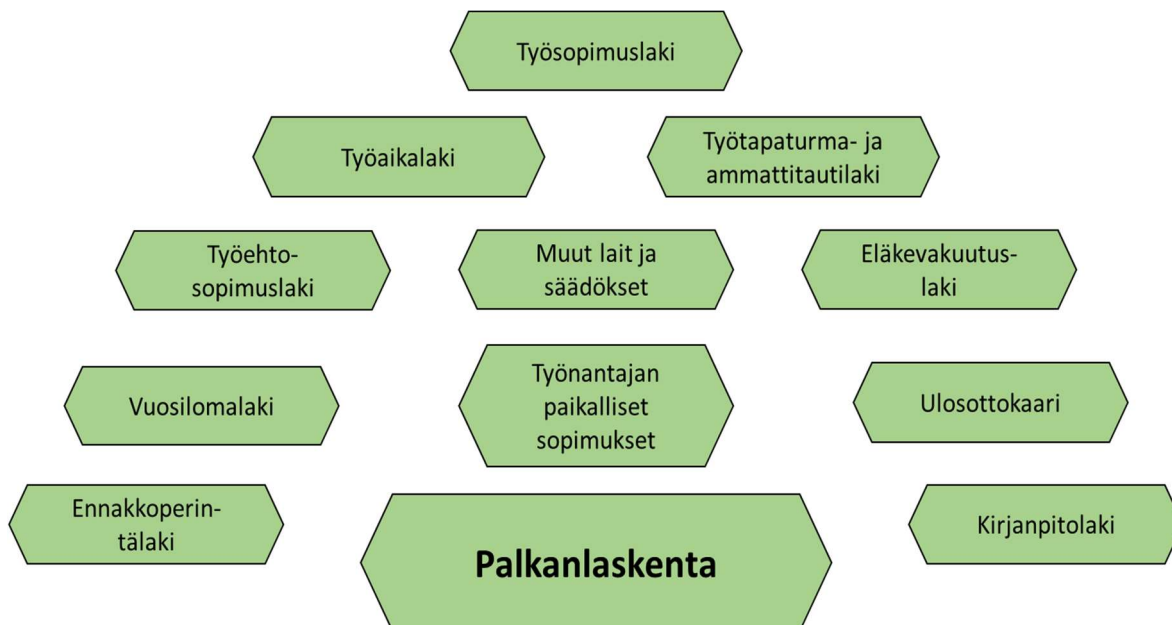
Tulorekisteri on tuore ja sähköinen uudistus, josta on saatavissa tietoa lähinnä sähköisesti. Opinnäytetyön lähdemateriaaleina on käytetty pääasiassa Verohallinnon ylläpitämää Tulorekisteri.fi-sivustoa, internetsivuja, artikkeleita ja lakeja. Kirjallisia lähteitä on käytetty muun muassa kuvaamaan palkkaprosessia. Maalis-toukokuussa 2020 vallinneen koronavirustilanteen rajoitusten vuoksi kaikki kirjastot olivat suljettuna, joten painettujen lähteiden saatavuus oli lähes mahdotonta.



## 2 PALKKAPROSESSI

### 2.1 Palkanlaskenta

Palkanlaskenta on palkka- sekä henkilöstöhallinnon ydintoiminto. Palkanlaskijan tehtävänä on tuntea lait ja säännökset sekä pitää ammattitaitonsa ajan tasalla niissä tapahtuvista muutoksista. Työsopimus-, työaika-, vuosiloma-, ennakkoperintä-, kirjanpito-, työehtosopimus-, työtapaturma- ja ammattitauti-, työturvallisuus- ja eläkevakuutuslaki sekä ulosottokaari ovat palkanlaskennan kannalta keskeisimpiä lakeja ja asetuksia (kuvio 2). Työehtosopimukset parantavat useasti työsuhteen ehtoja, mutta puolipakottavalla säännöstöllä voi tulla heikennyksiä esimerkiksi sairausajanpalkkaan, palkanmaksuajan- ja kauden sopimiseen. Palkanlaskennassa voidaan käyttää erilaisia palkkahallinto-ohjelmistoja, maksutonta Palkka.fi-palvelua tai palkanlaskennan voi hoitaa myös täysin manuaalisesti. (Kouhia-Kuusisto, Mikkonen, Syvänperä & Tutunen 2017, 10-13.)



Kuvio 2. Palkanlaskennan keskeisimmät lait ja asetukset

### 2.2 Palkan muodostuminen

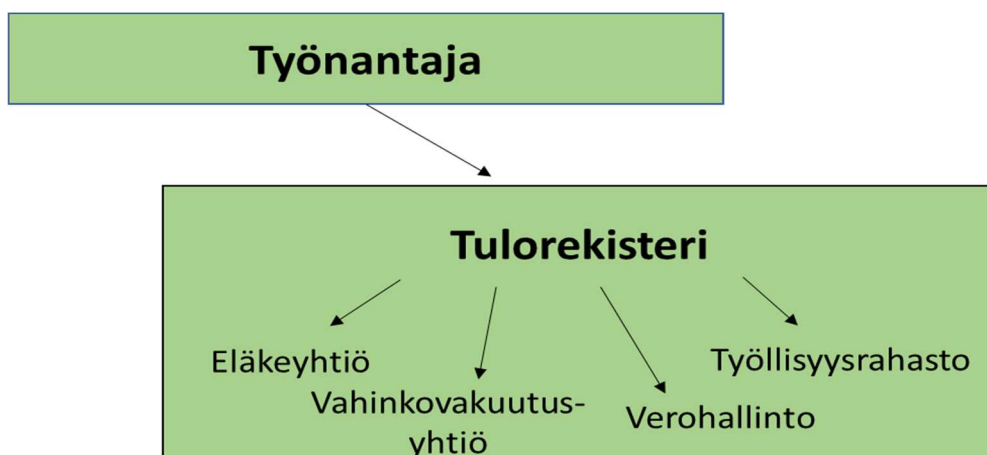
Työnantajalla on palkanmaksuvelvollisuus työntekijän suorittamasta työstä. Vastike tehdystä työstä maksetaan yleensä rahapalkkana tai rahapalkan ja esimerkiksi auto- tai asuntoedun yhdistelmänä. Työnantajan ja työntekijän välisessä työsopimuksessa voidaan sopia palkan määrästä ja siitä, miten tehty työ korvataan. Suomen laissa ei ole säädöstä minimipalkasta, mutta palkan tulee olla työn vaativuuteen nähden kohtuullinen ja vähintään alalle tavanomaisena pidettävän palkan suuruinen. Eri toimialoilla on voitu tehdä työntekijäjärjestön ja työnantajan tai työnantajien järjestön välinen alaa koskeva

työehtosopimus, jossa on määräys vähimmäispalkasta ja muista työehdoista (Suomen Yrittäjät 2020c). Työnantajaliittoon kuuluvan työnantajajäsenen on noudatettava jäsenyytensä perusteella työehtosopimuksen palkkamääräyksiä. Mikäli toimialalle on vahvistettu yleissitova työehtosopimus, työnantajaliittoon kuulumatonta työnantajaa velvoittaa työehtosopimuksen vähimmäispalkkamääräys eikä hän voi alittaa vähimmäispalkkamääräyksiä. Työntekijän tulee saada maksetusta palkasta palkkalaskelma jokaisen palkanmaksun yhteydessä. (Työsuojelu 2020.) Palkkalaskelmasta tulee käydä ilmi palkan suuruus ja palkan määräytymisen perusteet sekä palkasta tehdyt vähennykset ja maksettavaksi jäävä summa (Mattinen, Orlando & Parnila 2020, 36).

Aikapalkkaus ja suoritepalkkaus ovat yleisiä palkkausperusteita. Aikapalkkauksessa käytetään palkan aikayksikköä, tunti tai kuukausi, joka on määritelty etukäteen työn vaativuuden ja työntekijän pätevyyden mukaan. Sovittu tunti- tai kuukausipalkka on kiinteä, minkä lisäksi voidaan maksaa erilaisia lisiä. Suoritepalkkauksessa voidaan maksaa urakkapalkkaa, joka perustuu työmäärään tai palkkiopalkkaa, jonka perusteena on puolestaan työtuotos. Rakennusalalla urakkapalkkaus on yleistä. Palkkiopalkkaus määritellään tuotannollisen tuloksen mukaan, määrittäen minkälaista tulosta voidaan pitää hyvänä. Paperiteollisuudessa käytetään paljon palkkiopalkkausta. Provisiopalkkaus on yksi palkkiopalkkauksen muoto, jota käytetään yleisesti myyntityössä. Lisäksi yrityskohtaisesti voidaan käyttää kannustavia palkkaustapoja täydentämään peruspalkkaa. (Kouhia-Kuusisto ym. 2017, 18-21.)

### 2.3 Työnantajan tilitys- ja ilmoitusvelvollisuus

Työnantajalla on velvollisuus toimittaa työntekijän palkasta ennakonpidätys sekä maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu, jotka lasketaan palkkatulon perusteella. Työnantajan on myös otettava työntekijälle TyEL- eli työntekijän eläkevakuutus, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutus. Kaikista näistä työnantajalla on maksujen tilitysvelvollisuus ja ilmoitusten toimittamisvelvollisuus. Työnantajalla on ilmoitusvelvollisuus maksetuista palkoista, luontaiseduista, palkkioista, työkorvauksista ja muista ansioituloista kansalliseen tulorekisteriin. Tulorekisteri on vuonna 2019 käyttöön otettu sähköinen tietokanta, joka sisältää yksilötasolla tulonsaajien palkkatiedot. Palkkailmoitus tulorekisteriin tulee antaa yhdellä ilmoituksella viiden päivän kuluessa maksupäivästä viranomaisten tarpeita varten. (Mattinen ym. 2020, 41, 56.) Tulorekisteri toimii tiedon välittäjänä viranomaisille (kuvio 3).



Kuvio 3. Työnantajan ilmoitus- ja tilitysvuollisuus

### Ennakonpidätys

Työnantajalla on velvollisuus toimittaa työntekijälle suorittamastaan palkasta ennakonpidätys (Ennakkoperintälaki 418/1959, 1§). Kustannusten korvaukset saattavat olla tietyin edellytyksin määritelty verovapaaksi. Erilaiset edut, kuten ravinto-, puhelin- ja autoetu ovat palkaksi katsottavia etuja ja ne ovat palkansaajalle verotettavaa tuloa. Elinkeinonharjoittajalle tai osakeyhtiölle maksettavasta suorituksesta on työn teettäjällä velvollisuus toimittaa ennakonpidätys, mikäli työntekijä ei ole rekisteröitynyt ennakkoperintärekisteriin. Ennakonpidätys toimitetaan työntekijän esittämän verokortin ennakonpidätys- ja lisäprosentin mukaisesti tulorajoja noudattaen ja tilitetään verottajalle oma-aloitteisesti. Mikäli verokorttia ei ole esitetty työnantajalle, ennakonpidätys toimitetaan 60 prosentin mukaan. Mikäli työntekijälle maksetaan ainoastaan luontaisetuja, ennakonpidätystä ei tehdä lainkaan. (Mattinen ym. 2020, 31-36.) Ennakonpidätyksen määrä välittyy Verohallintoon suoraan tulorekisteristä, johon työnantaja ilmoittaa tiedon palkkailmoituksella.

### Sairausvakuutusmaksu

Työnantajalla on velvollisuus maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksu, mikäli työntekijä on vakuutettu sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaan Suomessa (Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 9.9.2016/771, 4§). Palkkatulosta on maksettava työnantajan sairausvakuutusmaksua jokaisesta 16–67-vuotiaasta työntekijästä. Vuonna 2020 sairausvakuutusmaksu on 1,34% palkkatulosta. Vakuutetun sairausvakuutusmaksu sisältyy ennakonpidätysprosenttiin, eli sitä ei peritä erikseen palkasta. (Verohallinto 2020h.)

Työnantaja ilmoittaa tulorekisteriin annettavalla erillisilmoituksella työnantajan sairausvakuutusmaksun yhteismäärän ja siitä mahdollisesti tehtävät vähennykset kohdekuukaudelta tai tiedon: "Ei palkanmaksua", jos työnantaja kuuluu työnantajarekisteriin eikä ole maksanut kohdekuukauden aikana lainkaan palkkoja. Tiedot ilmoitetaan viimeistään

palkanmaksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden 5. päivänä maksajakohtaisesti. Työnantaja ilmoittaa ja maksaa sairausvakuutusmaksun oma-aloitteisesti. (Mattinen ym. 2020, 61.)

### **Työeläkevakuutus**

Työnantajan lakisääteinen velvollisuus on huolehtia kaikkien niiden 17-67 – vuotiaiden työntekijöiden eläkevakuuttamisesta, joille hän maksaa palkkaa kalenterikuukauden aikana vähintään 60,57 euroa (vuonna 2020). Eläketurva järjestetään maksamalla TyEL-maksu tai ottamalla TyEL-vakuutus valitsemastaan työeläkeyhtiöstä. Jos työnantajan maksamat palkat ovat korkeintaan 8.676,00 euroa (vuonna 2020) puolen vuoden aikana ja hänellä ei ole jatkuvasti palveluksessa henkilökuntaa, katsotaan työnantajan olevan tilapäinen työnantaja. Silloin riittää, että työnantaja hoitaa tilapäisenä työnantajana TyEL-maksut ilman erillisen vakuutus sopimuksen tekemistä. Mikäli palkat ovat vähintään 8.676,00 euroa puolessa vuodessa ja työnantajalla on palveluksessa jatkuvasti henkilökuntaa, työnantaja katsotaan sopimustyönantajaksi, jolloin hänen tarvitsee tehdä TyEL-vakuutus. Työnantaja kustantaa osan työeläkemaksusta ja työntekijä osan. Työntekijän osuus peritään suoraan palkasta ja työnantaja tilittää koko työeläkemaksun työeläkeyhtiölle. Vuosittain vahvistettavat työeläkemaksuprosentit ovat vuonna 2020 työntekijän osuus mukaan lukien, yhteensä 25,3 prosenttia. Työntekijän maksuprosentti vuonna 2020 on 53–62-vuotiailla 8,65 prosenttia ja muilla 7,15 prosenttia. Lisäksi sopimustyönantajan maksuun vaikuttavat yrityksen työntekijöille myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet, jos työntekijöiden vuotuinen palkkasumma ylittää 2,0865 miljoonaa euroa, lisäksi työeläkemaksua voi alentaa yhtiökohtainen asiakashyvitys, joka perustuu asiakassuhteeseen. (Eläketurvakeskus 2019.)

6.4.2020 vahvistettiin laki työntekijän eläkelain mukaisen vakuutusmaksun tilapäisestä alentamisesta ja laki tuli voimaan 1.5.2020. Koronaepidemian aiheuttaman vaikean taloustilanteen vuoksi työnantajan työeläkevakuutusmaksuosuutta on alennettu 2,6 prosenttiyksikköä ajalle 1.5.–31.12.2020. Alennusten voimassaolon ajalta asiakkaille ei kerry asiakashyvityksiä. (Veritas 2020.)

Palkkailmoituksella ilmoitetaan tulorekisteriin tulonsaajakohtaisesti, minkä eläkelain mukaan tulonsaaja on vakuutettu. Lisäksi työnantaja ilmoittaa työeläkelaitoksen yhtiötunnuksen sekä eläkejärjestelynumeron eli vakuutuksen numeron. Ilmoitetut tiedot välittyvät tulorekisteriin vakuutuksen numeron perusteella. Palkkailmoituksella ilmoitetaan vain tulonsaajalta peritty työntekijän työeläkevakuutusmaksu ja ilmoitettujen tulojen perusteella työeläkelaitos laskee työnantajan maksun. (Verohallinto 2020c.) Työeläkeyhtiö lähettää työnantajalle laskun työeläkemaksuista tulorekisteriin ilmoitettujen palkkatietojen perusteella,

kunkin palkanmaksukuukauden jälkeen. Joissain palveluissa palkkoja ilmoittavat eivät saa erillistä laskua, vaan maksutiedot löytyvät suoraan käytetystä palvelusta. (Suomen Yrittäjät 2019a.)

### **Työtapaturma- ja ammattitautivakuutus ja ryhmähenkivakuutus**

Työtapaturma- ja ammattitautilaissa (459/2015, 1§, 3§) on säädetty työnantajan velvollisuudesta vakuuttaa työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta. Työnantajan on otettava työtapaturma- ja ammattitautivakuutus valitsemastaan vahinkovakuutusyhtiöstä ennen työnteon aloittamista ja sitä ei voida ottaa takautuvasti. Kun työnantaja on sopinut maksavansa yli 1.300,00 euroa (vuonna 2020) työansioita eli palkkaa, palkkiota tai muuta vastiketta, syntyy vakuuttamisvelvollisuus. Vakuuttamisvelvollisuuden ulkopuolelle jää valtio. Valtiokonttori käsittelee valtion palveluksessa olevien työtapaturmat ja ammattitaudit sekä maksaa korvaukset valtion varoista. Vakuuttamisvelvollisuuden noudattamista valvoo TVK eli Tapaturmavakuutuskeskus. Työtapaturma- ja ammattitautilaki määrittelee vakuuttamisen laiminlyönnin seuraamukset. (Tapaturmavakuutuskeskus 2018.) Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuutusmaksu määräytyy työn tapaturma- ja ammattitauriskin mukaan. Maksu lasketaan toteutuneiden palkkojen perusteella. (LähiTapiola 2020.)

Vahinkovakuutusyhtiö perii työtapaturma- ja ammattitautivakuutusmaksun yhteydessä työntekijän ryhmähenkivakuutusmaksun. Vakuuttamisvelvollisia ovat ne työnantajat, joiden toimialaa koskevassa yleissitovassa työehtosopimuksessa on tästä määräys. Työntekijän ryhmähenkivakuutus on työnantajan ottama työ- ja vapaa-aikana voimassa oleva henkivakuutus, joka turvaa perheen välittömän toimeentulon puolison tai lasten huoltajan kuoleman jälkeen. Mikäli työntekijällä on vakuutusehdoissa mainittuja edunsaajia, maksetaan vakuutuksesta kuolemantapauskorvaus tai jos edunsaajia ei ole, kuolemantapauskorvausta ei makseta. Edunsaajia ovat vakuutusehtojen mukaan vainajan puoliso sekä alle 22-vuotiaat lapset. Korvaussumman suuruus (taulukko 1) määräytyy kuolleen työntekijän iän ja huollettavien lasten lukumäärän perusteella. Korvausta on haettava viimeistään kymmenen vuoden kuluessa. (Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli 2018.)

Valtiokonttori huolehtii ryhmähenkivakuutusta vastaavan turvan järjestämisestä valtion työntekijöille ja virkamiehille. Ryhmähenkivakuutusta vastaavan turvan voivat järjestää henkilöstölleen Työntekijäin ryhmähenkivakuutuspoolin kautta myös kunnat, kuntainliitot ja seurakunnat. Jotkut kunnat tai seurakunnat maksavat kuolemantapauskorvaukset suoraan omista varoistaan. Julkisoikeudellisista yhtiöistä muun muassa Suomen Pankki ja Kela, vastaavat itse vakuutusturvan järjestämisestä henkilöstölleen. (Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli 2018.)

Taulukko 1. Ryhmähenkivakuutuksen korvaussummat (Työntekijän ryhmähenkivakuutus-pooli 2020)

Vakuutuksesta maksettava korvaussumma, kun vakuutettu on kuollut vuonna 2020

Vakuutetun ikä kuolinhetkellä	Leskenosuus €
-49	16 720
50	15 620
51	14 510
52	13 370
53	12 270
54	11 190
55	10 060
56	8 960
57	7 910
58	6 740
59	5 640
60-	4 660
Lapsenosuus	7 540
Tapaturmakorotus	50 % leskenosuuden ja lapsenosuuksien määrästä

### Työttömyysvakuutus

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta (24.7.1998/555, 12§) säättää työttömyysvakuutusmaksuvelvollisuudesta. Työnantaja on työttömyysvakuutusmaksuvelvollinen, kun työnantaja maksaa palkkoja yli 1.300,00 euroa (vuonna 2020) kalenterivuoden aikana. Työnantajan maksuprosentti on 0,45 (vuonna 2020) ja 2,1255 miljoonaa euroa ylittävästä osasta 1,7 prosenttia. Yli 17-vuotiaat ja alle 65-vuotiaat työssä olevat työntekijät ovat velvollisia maksamaan työttömyysvakuutusmaksua 1,25 prosenttia (vuonna 2020). Työnantaja huolehtii maksun suorittamisesta Työllisyysrahastolle, joka laskuttaa työttömyysvakuutusmaksun kolmen kalenterikuukauden jaksoissa tulorekisteritietojen perusteella. Vakuutusmaksuilla rahoitetaan esimerkiksi ansiosidonnaista työttömyysturvaa, aikuiskoulutustukea, eläke-etuuksia sekä Kelan tukia. (Kondelin & Peltomäki 2020, 32-34; Työllisyysrahasto 2020a, 2020b.)

### 3 TULOREKISTERI

#### 3.1 Yleistä tulorekisteristä

Kansallinen tulorekisteri (KATRE) on valtiovarainministeriön 27.11.2014 perustama hanke, joka sisältyy hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan (Valtiovarainministeriö 2014). Ohjelman tavoitteena on kestävyysvajeen poistaminen ja talouden kasvuedellytysten vahvistaminen. Tulorekisterihanke toteutetaan osana kansallista IT-palveluarkkitehtuuria ja tähän kuuluvaa kansallista palveluväylää. (Valtioneuvosto 2014, 2-9.)

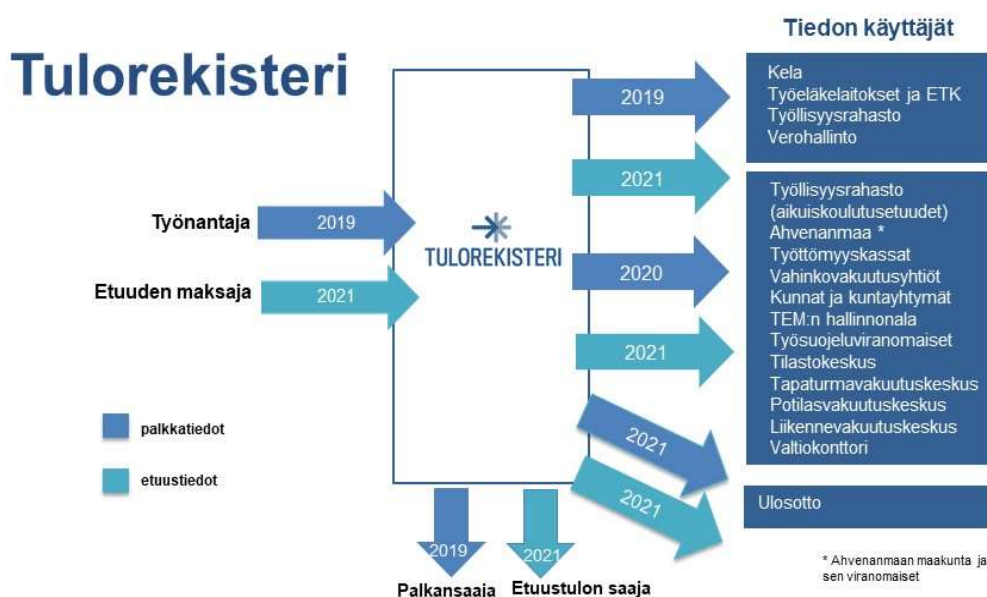
Tulorekisteri on sähköinen tietokanta kansalaisten tulotiedoille. 16.1.2018 tuli voimaan laki tulotietojärjestelmästä ja tulorekisteri otettiin käyttöön 1.1.2019. Se on valtiovarainministeriön ja Verohallinnon yhteishanke, jonka käytännön toteutus on Verohallinnon vastuulla. Rekisterin vastuuviranomainen ja rekisterin ylläpitäjä on Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. (Verohallinto 2020b.) Digia Finland Oy toimii järjestelmätoimittajana (Verohallinto 2019h).

Tulorekisterin käyttötarkoitus on vastaanottaa ja tallettaa suorituksen maksajien ilmoittamia tulotietoja sekä välittää ja luovuttaa niitä tietoja tiedon käyttäjille, joihin he ovat oikeutettuja (Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53, 5§, 13§). Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin on maksutonta ja tietojen hyödyntäminen tulorekisteristä on myös maksutonta (Verohallinto 2019h).

Tulorekisteriuudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on vähentää työnantajien hallinnollista taakkaa, yksinkertaistamalla palkan maksamiseen liittyviä ilmoittamis- ja raportointivelvollisuuksia. Lisäksi tavoitteena on automatisoida tiedon käyttäjien päätöksentekoprosesseja antamalla ajantasaista tietoa tulonsaajan tulotiedoista. (Verohallinto 2019h.) Harmaan talouden torjunta on myös yhtenä tulorekisterin yleisenä tavoitteena. Useat eri viranomaiset käyttävät saman ilmoituksen tietoja ja näin poistuu riski, että tiedot jäisivät ilmoittamatta jollekin viranomaiselle. (Verohallinto 2019a.)

1.1.2019 otettiin tulorekisteri käyttöön palkkatietojen ilmoittamisen osalta. Suorituksen maksajalla on velvollisuus ilmoittaa tulorekisteriin tiedot maksamistaan suorituksista palkansaaja kohtaisesti. Suoritusten ilmoitusvelvollisuus koskee verovapaita sekä veronalaisia kustannusten korvauksia. Luvussa 3.3 on esitetty tarkemmin mistä suorituksista palkkailmoitus pitää tehdä. Tiedot ilmoitetaan jokaiselta maksupäivältä ja jokaisesta työntekijästä erikseen palkkatietoilmoituksella ilman euromääräisiä alarajoja tai ikärajoja. Lisäksi kerran kuukaudessa annettavalla työnantajan erillisilmoituksella ilmoitetaan maksettujen työnantajan sairausvakuutusmaksujen yhteismäärä ja siitä mahdollisesti tehdyt vähennykset. Erillisilmoituksella ilmoitetaan ei palkanmaksua-tieto, jos työnantajarekisteriin

kuuluvalla työnantajalla ei ole kuukauden aikana ollut palkanmaksua. (Verohallinto 2020f.)  
Etuus- ja eläketiedot ilmoitetaan tulorekisteriin vuodesta 2021 alkaen (Kansaneläkelaitos 2020).



Kuvio 4. Tulorekisterin käyttäjät (Verohallinto 2019a)

### Suorituksen maksaja

Laki tulotietojärjestelmästä (12.1.2018/53, 3§, 4§) määrää, että työnantajalla tai muulla suorituksen maksajalla on vastuu tulorekisteriin antamiensa tietojen oikeellisuudesta sekä oikaisemisesta ilman aiheetonta viivytystä. Kaikilla palkanmaksajilla on ollut ilmoitusvelvollisuus 1.1.2019 lähtien ja etuuden maksajat ovat velvollisia ilmoittamaan maksamansa etuus- ja eläketiedot 1.1.2021 lähtien ilman siirtymäaikoja (Verohallinto 2019h). Suorituksen maksajia ovat työnantaja, kotitalous, yhdistys tai muu suorituksen maksaja (Suomen Yrittäjät 2019b, 4).

### Tulonsaaja

Tulonsaaja on luonnollinen henkilö, kuolinpesä tai oikeushenkilö, jolle on maksettu suoritus tai annettu etu muuna kuin rahana (Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53, 3§). Jokainen tulonsaaja voi tarkistaa tulorekisteristä oman työnantajan sekä muiden suoritusten maksajien ilmoittamat tulotiedot kirjautumalla sähköiseen asiointipalveluun. Näitä tulotietoja tulonsaaja tarvitsee verokorttia muuttaessaan tai esitäytettyä veroilmoitusta tarkistaessaan. (Suomen Yrittäjät 2020b.) Työnantajien ilmoittamat tiedot näkyvät rekisterissä viiden kalenteripäivän kuluessa maksupäivästä, kun taas kotitaloustyönantajien ilmoitukset näkyvät vasta seuraavan kuukauden 5. päivän jälkeen. Jos tulonsaaja havaitsee virheen



tai puutteen tulotiedoissaan, hänen tarvitsee pyytää suorituksen maksajaa korjaamaan tulotiedot, koska tulotietoja ei ole mahdollista korjata itse, eikä tulorekisteri voi muuttaa tietoja. Ennen tulorekisteriä kansalaisella ei ollut mahdollisuutta tarkastaa, onko työnantaja hoitanut ilmoittamiseen liittyvät työnantajavelvoitteensa, vaan puutteet selvisivät esimerkiksi vasta seuraavana vuonna saapuneesta veroehdotuksesta, harvemmin toimitettavasta työeläkeotteesta tai viranomaisasioinnin yhteydessä. Nämä ajantasaiset tiedot voi jokainen kansalainen tarkistaa suoraan tulorekisteristä. (Verohallinto 2019g.)

Tulorekisteri nopeuttaa ja yksinkertaistaa viranomaisten päätösprosesseja. Kansalainen saa viranomaispäätökset siis nopeammin, kun viranomaiset saavat tulotiedot suoraan tulorekisteristä, niitä ei tarvitse toimittaa erikseen hakemuksien liitteinä. (Verohallinto 2019g.)

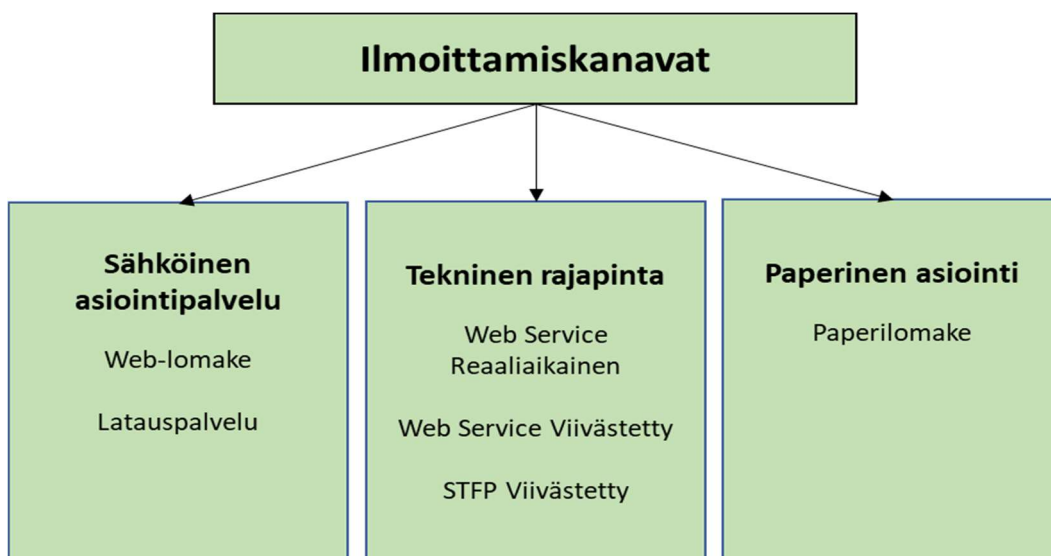
### **Tiedon käyttäjät**

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tietoja vain viranomaisille ja muille tiedon käyttäjille, jos käyttäjällä on oikeus saada tietoja sen toimintaan sovellettavan lainsäädäntönsä perusteella. 1.1.2019 alkaen tulorekisterin tietoja on käyttänyt Verohallinto, Kansaneläkelaitos (Kela), Eläketurvakeskus (ETK), työeläkelaitokset ja Työllisyysrahasto. Tiedon käyttäjät saavat ajantasaiset tulotiedot suoraan tulorekisteristä omia päätöksentekoprosesseja varten, ja täten tulonsaajan ei tarvitse toimittaa itse tulotietojansa eri tahoille hakemuksensa liitteenä. (Verohallinto 2019a.) Vuoden 2020 alusta alkaen tiedon käyttäjiä ovat olleet myös työttömyyskassat, Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonala, vakuutusyhtiöt, työsuojeluviranomainen, kunnat ja Tilastokeskus (Suomen Yrittäjät 2019b, 4).

Verohallinto on käyttänyt vuoden 2020 keväänä ensimmäistä kertaa tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja palkansaajien esitäytetyillä veroilmoituksilla. Myös Kela käyttää tulorekisteritietoja esimerkiksi työnantajille maksettavien päivärahojen, työttömyysetuuksien ja yleisen asumisten perusteena. (Lapinkaski 2020; Suomen Yrittäjät 2020b.) Työnantajamaksujen maksutietoja, kuten viitteitä tai tilinumeroita ei löydy tulorekisteristä, vaan maksut maksetaan suoraan tiedon käyttäjille (Verohallinto 2019i).

### **3.2 Ilmoittamiskanavat**

Tulorekisteriin on mahdollista ilmoittaa palkkailmoituksen tiedot eri kanavia pitkin. Teknisen rajapinnan kautta eli suoraan palkkahallintojärjestelmästä, tulorekisterin sähköisen asiointipalvelun latauspalvelussa tai verkkolomakkeella. Paperilomakkeella ilmoittaminen vaatii erityisen syyn. (Verohallinto 2018a.)



Kuvio 5. Tietojen ilmoittamiskanavat tulorekisteriin

### Tekninen rajapinta

Tekninen rajapinta eli palkkajärjestelmän ja tulorekisterin välinen sähköinen yhteys on suositeltavin ja yksinkertaisin tapa ilmoittaa tiedot tulorekisteriin. Palkkajärjestelmästä tiedot siirtyvät suoraan rekisteriin ilman, että käyttäjän tarvitsee kirjautua tulorekisterin ilmoittamisen palveluun erikseen. (Verohallinto 2018b.) Palkanlaskija pystyy laskemaan palkat ja ilmoittamaan tiedot saman järjestelmän kautta. Teknisen rajapinnan käyttö vaatii tunnistautumisessa varmenteen. Tulorekisterin varmennepalvelusta varmenne voidaan hakea yritykselle itselleen, tilitoimistolle tai muulle palkkahallinnon kumppanille. Tulorekisteriin tietoja ilmoittavat ja sieltä tietoja noutavat organisaatiot tunnistetaan varmenteella. Teknisiä rajapintoja on kolme erilaista. (Verohallinto 2020d.)

Reaaliaikainen Web Service-rajapinta soveltuu käytettäväksi, kun tulorekisteriin ilmoitetaan pieniä määriä palkkailmoituksia kerralla. Ilmoituksia voi toimittaa reaaliaikaisen rajapinnan kautta vain yhden kerrallaan ja ilmoittaja saa ilmoituksen vastaanotosta välittömän palautteen. (Verohallinto 2020d.)

Viivästetty Web Service-rajapinta soveltuu parhaiten silloin, kun palkanlaskennasta muodostuu paljon palkkatietoilmoituksia ja niitä toimitetaan suuri määrä yhdellä kerralla tulorekisteriin. Aineisto lähetetään palkkajärjestelmästä tulorekisterin tekniseen rajapintaan palvelupyynnöllä. Tietojen ilmoittaja lähettää tekniseen rajapintaan palautekyselyn, johon tulorekisteristä tulee vastauksena käsittelypalaute, joka sisältää tiedot virheettömistä sekä virheellisistä tiedoista sekä vastaanotossa mahdolliset havaitut virheet yksilöitynä. Aineistot käsitellään tulorekisterissä saapumisjärjestyksessä ja käsittelyaikaan vaikuttaa aineiston koko. Jos aineiston käsittely on kesken, tulorekisteri lähettää palautekyselyyn

käsittelypalautteen, että aineisto on vielä käsiteltävänä. Siinä tapauksessa palautekysely on tehtävä hetken kuluttua uudelleen, että saadaan varmistus aineiston virheettömyydestä. (Verohallinto 2020d.)

STFP-rajapinta sopii myös suurien palkkailmoitusmäärien toimittamiseen ja sitä suositellaan silloin, kun palkka-ajosta muodostuu suuria määriä palkkailmoituksia ja tietojen ilmoittajalla ei ole mahdollisuutta käyttää viivästettyä Web Service-rajapintaa. STFP-rajapintaa käytettäessä tietojen ilmoittaja muodostaa erillisen aineistotiedoston ja lähettää sen tulorekisteriin. Kun tulorekisteri on käsitellyt aineiston, käsittelypalautte noudetaan palautetiedostona STFP-rajapinnan kautta. Jos palautetiedosto ei ole valmis noutohetkellä, tulee noutoa yrittää hetken kuluttua uudestaan. (Verohallinto 2018c.)

### **Sähköinen asiointipalvelu**

Sähköisessä asiointipalvelussa voi ilmoittaa tiedot esimerkiksi silloin, kun teknistä rajapintaa ei ole käytettävissä. Asiointipalveluun kirjaudutaan julkishallinnon yhteisellä Suomi.fi-tunnistuksella sivulta tulorekisteri.fi. Tunnistus tapahtuu sähköisen tunnistamisen vahvoilla tunnistusvälineillä, kuten henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla, mobiilivarmenteella tai varmennekortilla. Asiointipalvelussa asioiminen ei vaadi organisaatiolta varmennetta. Katso-tunnistetta käyttävät tunnistautumiseen ulkomaiset yritykset ja luonnolliset henkilöt. Tietojen ilmoittajalla tulee olla riittävät valtuudet, jotta hän voi asioida edustamansa organisaation puolesta. Sähköisessä asiointipalvelussa on mahdollista ilmoittaa tiedot verkkolomaketta tai latauspalvelua käyttäen. Verkkolomakkeella voi antaa manuaalisesti yksittäisen ilmoituksen tiedot. Latauspalvelussa tietojen ilmoittaja siirtää palkkajärjestelmässä muodostamansa palkkailmoituksia sisältävän aineiston tulorekisteriin. Aineiston tietformaatti on XML. Tietojen ilmoittaja saa latauspalvelusta aineiston käsittelypalautteen. (Verohallinto 2018d.)

### **Paperi-ilmoitus**

Paperi-ilmoitusta tulee käyttää ilmoittamiseen vain erityisestä syystä. Esimerkiksi jos sähköinen ilmoittaminen on yksityishenkilölle, kuolinpesälle, satunnaiselle työnantajalle tai ulkomaalaiselle teknisen esteen vuoksi mahdotonta. Ilmoittamiseen on käytettävä tulorekisterin julkaisemia lomakkeita ja yhdellä lomakkeella ilmoitetaan yhden tulonsaajan yhden maksupäivän tiedot. Määräaika paperilomakkeella ilmoittamiseen on 8 kalenteripäivää. Jos määräpäivä on lauantai tai pyhäpäivä, tiedot voi ilmoittaa seuraavana arkipäivänä. Paperi-ilmoitusta täyttäessä tulee huomioida huolellisuus, koska jos pakollisia tietoja puuttuu tai tiedot ovat tulkinnanvaraisia, palkkailmoitus hylätään. Virheellistä tai puutteellista ilmoitusta ei tallenneta tulorekisteriin ja ilmoituksen hylkäämisestä lähetetään kirje. Mikäli

ilmoitus on hylätty, suorituksen maksajan tulee antaa ilmoitus uudestaan tulorekisteriin. (Verohallinto 2020e.)

### 3.3 Tulorekisteri-ilmoittaminen

Tiedot maksetuista suorituksista tulee ilmoittaa palkkailmoituksella viidentenä kalenteripäivänä maksupäivän jälkeen, mutta tiedot voi ilmoittaa myös etukäteen, enintään 45 päivää ennen maksupäivää. Maksupäivä tarkoittaa päivää, jolloin suoritus on tulonsaajan käytävissä. Jos viides päivä osuu lauantaille, sunnuntaille tai pyhäpäivälle, tiedot voidaan ilmoittaa seuraavana arkipäivänä. Ilmoitusaikataulu koskee sekä verovapaita että veronalaisia kustannusten korvauksia. Ansaintakausi ja palkanmaksukausi voivat poiketa toisistaan, ansaintakausi kertoo tulolajikohtaisesti, miltä aikaväliltä tulo on kertynyt. Muut kuin rahana maksettavat edut tai suoritukset, ilmoitetaan viimeistään edun saamiskauden kautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Työnantajarekisteriin kuulumaan henkilö tai kuolinpesä, joka maksaa palkkaa, ilmoittaa tiedot tulorekisteriin viimeistään maksupäivää seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Poissaolotiedot, työskentely ja oleskeluajanjaksot voidaan ilmoittaa tulevaisuuteen ilman aikarajoituksia. Tulevaisuudessa alkavan työsuhteen tiedot voidaan ilmoittaa aikaisintaan 45 päivää ennen työsuhteen alkamista. Työnantajan erillisilmoitus annetaan kerran kuukaudessa viimeistään maksukuukauden kautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. (Suomen Yrittäjät 2019b, 11-34.)

#### **Palkkatietoilmoitus**

Palkkatietoilmoitus korvaa useat aiemmat erilliset ilmoitukset. Toistaiseksi ilmoitustapoja on kaksi. Ilmoitustavalla 1 tiedot voidaan ilmoittaa työntekijäkohtaisesti rahapalkkojen yhteissummana tai ilmoitustavalla 2 rahapalkat ilmoitetaan eritellysti. Tiedon käyttäjät saattavat joutua kysymään tarkempia tietoja, mikäli palkat on ilmoitettu yhteissummana. Kaikki tulorekisterin tietoja käyttävät tahot voivat hyödyntää eritellysti ilmoitettujen palkkojen tietoja toiminnassaan. Samalla palkkailmoituksella ei voi käyttää molempia ilmoitustapoja, mutta niitä voi vaihdella eri ilmoituksilla. (Mattinen ym. 2020, 56.) On tärkeää, että kaikki tiedot on ilmoitettu tulorekisteriin oikein, koska joku tiedon käyttäjä tarvitsee aina jotain tulorekisterin tietoa (Tapaturmavakuutuskeskus 2020a).

Tulorekisteriin tulee antaa palkkatietoilmoituksella seuraavat tiedot:

- tiedot tulonsaajasta ja maksajasta, palkanmaksukausi ja -päivä
- palkat ja ansiotiedot (erilaiset palkat, palvelusuhteen päättämiseen ja lomautukseen liittyvät korvaukset)

- erikseen ilmoitettavat tulolajit (luontoisedut, kustannusten korvaukset, organisaation voitonjakoon perustuvat suoritukset, ennakonpidätyksen alaiset suoritukset, työkorvaukset, urheilijalle maksetut suoritukset)
- palkasta vähennettävät erät (ennakonpidätys, työntekijältä perityt sosiaalivakuutusmaksut ja lähdevero)
- palvelussuhteen tiedot (palvelussuhteen tyyppi, muoto, kesto, viikkotyöaika, ammattiluokka)
- vakuuttamistiedot (eläkealan ja tapaturmavakuutusten vakuutusnumerot)
- poissaolotiedot (palkattomat ja palkalliset poissaolot ja niiden syyt sekä palkan määrä poissaoloajalta)
- perusteeton etu, takaisinperintä (määrä, mihin palkkakauteen ja tulolajiin etu tai takaisinperintä kohdistuu).

Palkkatietoilmoituksella ei ilmoiteta:

- työttömyyskassa- tai ammattiyhdistysjäsenmaksuja
- arkaluonteisten poissaolojen syytietoja
- pääomatuloja (korot tai osingot)
- tositteen perusteella maksettuja matka- tai majoittumiskorvauksia
- yrittäjän tai maatalousyrittäjän eläkelakien mukaan vakuutetun yrittäjän työtuloa
- työnantajalle maksettuja korvauksia. (Suomen Yrittäjät 2019b, 16-19; Verohallinto 2020a.)

### **Palkkailmoituksen tulolajit**

Suorituksen maksajan tekemässä palkkailmoituksessa ilmoitetaan tulorekisteriin tulonsaajalle maksetut suoritukset. Palkkahallinnon käytössä olevista palkkalajeista käytetään tulorekisterissä termiä tulolajit. Tiedot esimerkiksi maksetusta rahapalkasta, luontoiseduista, provisioista ja kustannusten korvauksista ilmoitetaan tulorekisteriin tulolajeittain. Palkkailmoitus voi sisältää tiedot tulonsaajan saamista eri tulolajeista. Tulolajeista käytetään kolminumeroista koodiarvoa ja se kertoo, minkälaisesta tulosta on kyse. Koodiarvon lisäksi ilmoittaja ilmoittaa maksettavan suorituksen euromäärän. (Verohallinto 2020g.)

Ilmoitustapa 1 eli rahapalkkojen ilmoittaminen yhteissummana saattaa aiheuttaa tiedon käyttäjille tarpeen kysyä tarkempia tietoja, sillä suppeammat tiedot eivät ole riittävät

kaikille tiedon käyttäjille. Suppeampaa ilmoitustapaa käytettäessä tietyt suorituksen on kuitenkin aina eriteltävä, esimerkiksi luontoisedut ja kustannusten korvaukset. Kun rahapalkat ilmoitetaan yhteissummana, käytetään koodina 100-sarjan tulolajeja. Ilmoitustapa 2 eli rahapalkkojen ilmoittaminen eritellysti on laajempi tapa ilmoittaa rahapalkat tulorekisteriin. Laajempaa tapaa käytettäessä maksajan ei tarvitse laskea eri tulolajeja yhteen ja tiedon käyttäjät saavat tiedot sillä tarkkuustasolla, jolla he tarvitsevat tietoa. Eritellysti ilmoittaessa rahapalkoista käytetään täydentäviä 200-sarjan tulolajeja. Ilmoitustapoja voi vaihdella, mutta yksi palkkailmoitus ei voi sisältää kuin suppeammat tai laajemmat tulotiedot. (Suomen Yrittäjät 2019b, 22-24.)

### **Työnantajan erillisilmoitus**

Työnantajan erillisilmoituksella ilmoitetaan tiedot, jotka eivät kohdistu yksittäiseen tulonsaajaan, vaan ilmoitus annetaan maksajakohtaisesti. Erillisilmoituksella annetaan tieto työnantajan sairausvakuutusmaksun yhteismäärästä sekä siitä mahdollisesti tehtävistä vähennyksistä. Jos työnantaja kuuluu Verohallinnon työnantajarekisteriin, eikä palkkoja ole kalenterikuukauden aikana maksettu, annetaan ei palkanmaksua-tieto. (Suomen Yrittäjät 2019b, 14.)

## **3.4 Tietojen tarkistaminen ja oikeellisuus**

Tietojen tarkistaminen ja oikeellisuus on suorituksen maksajan vastuulla. Suorituksen maksaja voi tilata tulorekisteristä erilaisia raportteja, joilla pystyy tarkistamaan täsmävätkö annetut palkkailmoitukset ja tuloista perityt maksut työntekijöille maksettuihin suorituksiin. (Verohallinto 2019e.) Osan raporteista pystyy tilaamaan rajapinnan ja latauspalvelun kautta ja osa raporteista tilataan tulorekisterin sähköisestä asiointipalvelusta. Raportit noudetaan aina sähköisestä asiointipalvelusta. (Verohallinto 2019f.) Tulonsaaja voi myös itse tarkistaa työnantajan ilmoittamien tietojen oikeellisuuden suoraan tulorekisteristä.

Palkkatietojen oikeellisuus on hyvin tärkeää, koska tulorekisteristä välitetään tiedot monelle eri viranomaiselle. Etuuspäätökset tehdään tulorekisteritietojen perusteella. Mikäli tulorekisteriin on ilmoitettu vain suppeat eli pakolliset tiedot, ne eivät riitä esimerkiksi työtömyyspäivärahan laskemiseksi. Jos rekisteriin on ilmoitettu riittävän kattavat tiedot, etuuspäätöksen myöntämisprosessi nopeutuu ja viranomaisen ei tarvitse pyytää lisäselvityksiä päätöksentekoa varten. (Suomen Yrittäjät 2020a.)

### **Tietojen korjaaminen**

Jos tulonsaaja havaitsee virheellisen tiedon tulorekisteriin toimitetussa palkkatietoilmoituksessa, tulee tulonsaajan tehdä korjausvaatimus suorituksen maksajalle. Suorituksen

maksajalla on vastuu ilmoittamiensa tietojen oikeellisuudesta ja oikaisemisesta. Virhe tulee korjata heti, kun virhe huomataan ja ilman aiheetonta viivytystä. Palkkailmoitus on korjattava, vaikka virhe huomattaisi vasta useamman vuoden kuluttua. Maksaja voi tehdä korjauksia ilmoituksiin 10 vuoden ajan tallentamisvuotta seuraavan vuoden alusta lukien. (Verohallinto 2019b.) Tulorekisteri ei voi korjata virheellisesti ilmoitettuja palkkatietoja (Suomen Yrittäjät 2020a).

Kaikki palkkatietoilmoituksen tiedoissa havaitut virheet tulee korjata. Korjattavat tiedot koskevat pakollisesti annettavia yksilöinti- ja yhteystietoja, tulotietoja ja muita pakollisia tietoja sekä täydentäviä lisätietoja. Jos täydentävänä tietona annetussa poissaolotiedossa tai palvelussuhdetiedossa havaitaan virhe, on tiedot korjattava. Väärin ilmoitettu tulolaji on myös korjattava. Kun suoritus tai etu on maksettu esimerkiksi väärin perusteiden tai väärän suuruisena, syntyy tulonsaajalle perusteetonta etua. Tieto perusteettomasta edusta tulee antaa viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun perusteeton etu on havaittu. Kun tulonsaajalta on peritty perusteeton etu takaisin, tiedot takaisin maksetuista määristä ilmoitetaan 5. kalenteripäivänä normaalin palkkailmoituksen tapaan. Muita korjattavia virheitä ovat esimerkiksi liian suurena toimitettu ennakonpidätys, työskentelyolosuhde tai muuttunut verovelvollisuusasema. (Verohallinto 2019b.)

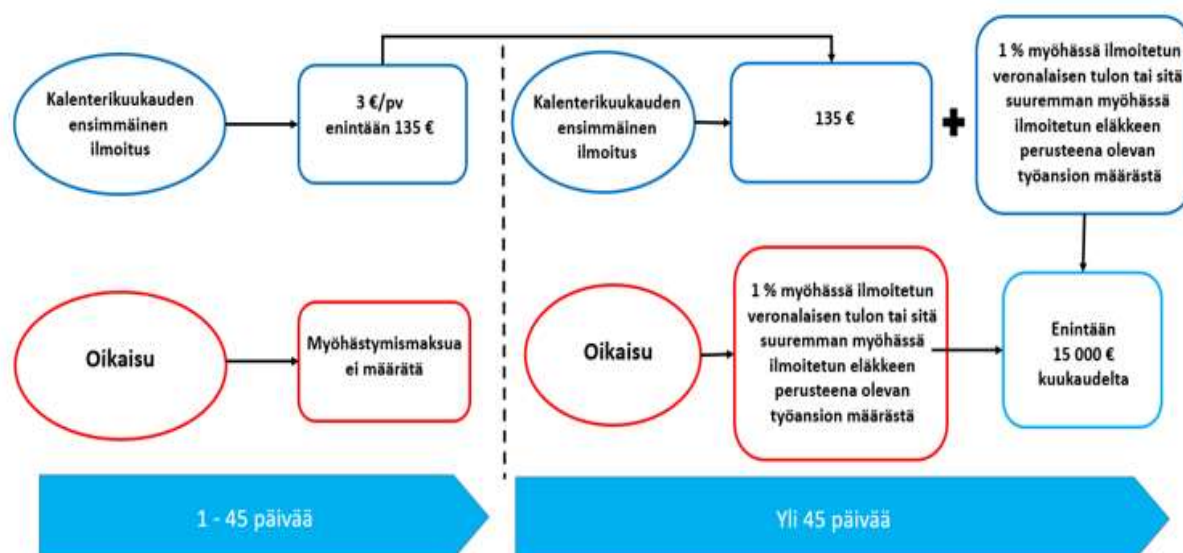
Tietojen korjaaminen tehdään pääsääntöisesti korvaavalla menettelyllä eli alkuperäinen ilmoitus korjataan siten, että alkuperäisessä ilmoituksessa oikein olleet tiedot annetaan uudestaan sekä lisäksi muuttuneet ja uudet tiedot ilmoitetaan korvaavalla ilmoituksella. Korvaavan ilmoituksen maksupäivän tulee olla sama kuin alkuperäisessä ilmoituksessa. Jos suorituksen maksajan sisältämä aineisto on sisältänyt useiden tulonsaajien palkkailmoituksia, riittää että virheelliset ilmoitukset korjataan. Tietyissä tapauksissa korvaavaa ilmoitusta ei voida tehdä, vaan ensin tulee mitätöidä aikaisemmat ilmoitukset. Aikaisemman ilmoituksen mitätöiminen ja uuden ilmoituksen tekeminen tulee tehdä samana päivänä. Ilmoituskanavakohtaisesti tietojen korjaaminen tapahtuu eri tavalla. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi virheellinen maksupäivä, palkkajakso, tulonsaajan syntymäaika, eläkejärjestelynnumero, työtapaturmavakuutusyhtiön tunniste tai vakuutusnumero, vakuuttamisen poikkeustilanteen tyyppi ja suorituksen maksaja ja asiakastunniste. (Verohallinto 2019b.)

Korjaus tai mitätöinti kohdennetaan oikeaan ilmoitukseen ilmoitusviitteellä. Ilmoitustapa ei vaikuta korjaamiseen, vaan virheelliset tiedot tulee korjata ilmoitustavasta riippumatta. Ilmoituskanava ei vaikuta ilmoituksen korjaamiseen, esimerkiksi teknisestä rajapinnasta lähetetyn palkkailmoituksen korjaukset voi tehdä sähköisen asiointipalvelun verkkolomakkeella. Työnantajan erillisilmoitus on myös korjattava, jos korjatun palkkatietoilmoituksen tiedot muuttuvat siten, että maksettavan sairausvakuutusmaksun määrä muuttuu.

Erillisilmoituksen korjaus tehdään korvaavalla ilmoituksella. Jos erillisilmoituksen kohdekuukausi, suorituksen maksajan asiakastunniste, eläkejärjestelynumero tai työtaturmavakuutusyhtiön tunniste tai vakuutusnumero pitää korjata, tehdään korjaaminen mitättömällä aiemmin annettu erillisilmoitus ja sen jälkeen annetaan uusi ilmoitus. Jos tulonsaajalle on unohdettu maksaa esimerkiksi ylityökorvaukset, ilmoitusta ei korjata vaan silloin annetaan uusi ilmoitus sille maksupäivälle, kun ylityökorvaukset maksetaan tulonsaajalle. (Verohallinto 2019b.)

### 3.5 Myöhästymis- ja seuraamusmaksut

Verohallinto määrää myöhästymismaksujen määrän tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella. Myöhästymismaksua määrätään myöhässä ilmoitetuista pakollisista tiedoista, jotka ilmoitusvelvollinen toimittaa myöhässä. Tulorekisterin tiedon käyttäjät voivat määrätä omia seuraamusmaksuja maksujen virheellisyyksistä tai laiminlyönneistä. (Verohallinto 2019d.) Jos ilmoitus on myöhässä 1-45 päivää myöhästymismaksun määrä on kolme euroa jokaiselta kalenteripäivää seuraavalta päivältä ilmoittamisajankohtaan saakka, kuitenkin enintään 135 euroa. Kuviossa 6 selvitetään myöhästymismaksun määrä, jos ilmoitus on myöhässä yli 45 päivää. Luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle ei määrätä myöhästymismaksua, ellei kyse ole elinkeinotoimintaan tai maa- ja metsätalouteen liittyvän suorituksen ilmoittamisesta. (Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53, 23§.)



Kuvio 6. Myöhästymismaksun määräytyminen (Verohallinto 2019d)

Myöhästymismaksuja ei ole määrätty vuonna 2019, ellei kyseessä ole ollut tahallinen ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti. Ilmoittamista on voinut harjoitella ilman sanktion uhkaa käyttöönottovuonna. (Suomen yrittäjät 2019b, 36-37.) Myöhästymismaksua ei



pääsääntöisesti määrätä edelleenkin vuonna 2020 siirtymäajan pidennyksen vuoksi (Verohallinto 2019c).

### 3.6 Tulorekisteri käytännössä

#### **Nykytila**

Verohallinnon 18.12.2019 järjestämä verkkoseminaari (Verohallinto 2019e) osoittaa, että tulorekisteriin on tehty siihen mennessä noin 52 miljoonaa palkkatietoilmoitusta ja noin 265 miljoonaa palkkatietoilmoitusta on jaettu tiedon käyttäjille. Teknisen rajapinnan kautta toimitetaan tiedoista noin 86%, latauspalvelussa noin 10%, verkkolomakkeella noin 4% ja paperilla 0,01%. Tiedon käyttäjiä on vuoden 2020 jälkeen yhteensä lähes 500.

Vuonna 2020 Verohallinto on käyttänyt tulorekisteritietoja ensimmäisen kerran esitäyetyissä veroilmoituksissa (Suomen Yrittäjät 2020b). Tulorekisteritietoja on ensimmäisen vuoden aikana käytetty myös esimerkiksi Kelassa yleisen asumistuen, työttömyysetuuk-sien ja perustoimeentulotukihakemuksien palkkatietojen lähteenä. Tulotiedot tulevat Ke-laan lähes reaaliajassa, joten esimerkiksi väärinkäytökset paljastuvat aiempaa nopeam-min. Kaikkia tietoja Kela ei aina välttämättä saa tulorekisteristä, jolloin asiakkaalta joutu-taan jälkikäteen pyytämään lisäselvityksiä, esimerkiksi tietoa tuntipalkasta, työsuhteen al-kamis- ja päättymispäivämäärästä. (Lapinkaski 2020.)

#### **Havaitut ongelmat**

Tulorekisterin käyttöönotto on ollut odotettua suurempi prosessi yritysten palkkahallinnoille ja tilitoimistoille. Tulorekisterin laajan etukäteisvalmistelun perusteella on osattu odottaa joitakin ongelmia, mutta osa ongelmista on ilmennyt olennaisesti laajemmassa mittakaavassa, kuin oli osattu odottaa. Osa havaituista ongelmista ja hankaluuksista on aiheutunut lainsäädännöstä ja liian tiukoiksi koetuista ilmoittamisrajoista sekä ilmoittamiselle määrite-tyistä määräaajoista. (Verohallinto 2019e.) Keskuskauppakamarin (2019, 1-2) vuoden 2019 keväänä toteuttama PK-hallitusbarometri osoittaa, että PK-yritykset kokevat tulorekisterin käyttöönoton aiheuttaneen yrityksille ylimääräisiä kustannuksia ja lisätyötä. Lisäksi yrityk-set kokevat ilmoittamisaikataulun kuormittavana ja raportointivelvollisuus on aiheuttanut maksikäytäntöjen muutoksia.

Ongelmista ja virrehavainnoista on saatu palautetta suoraan tiedon käyttäjiltä, ja heidän havaintojen mukaan esimerkiksi pakollisesti ilmoitettavissa tulorekisteritiedoissa on ilmen-nyt puutteita. Puutteita on havaittu esimerkiksi työtapaturmavakuutusmaksuun ja tilastoin-tiin vaikuttavissa ammattiluokkatiedoissa sekä vakuuttamisen poikkeustilannetiedoissa ja lisäksi YEL-yrittäjien tietojen ilmoittamisessa. Poissaolo- ja palvelussuhdetiedoissa on

ollut myös virheitä, nämä ovat vapaaehtoisesti annettavia tietoja. (Suomen Yrittäjät 2020b.) Työtapaturmavakuuttajat ovat havainneet palkkatietojen hakemisen yhteydessä vuoden 2020 alussa seuraavia virheitä: työntekijän tietoihin on annettu vakuuttamistiedon tyyppitiedoksi: ei työtapaturma- ja ammattitautivakuutusmaksun alainen, jolloin palkat eivät ole mukana noudetuissa palkkatiedoissa tai ammattiluokka ei ole vastannut työtapaturmavakuutuksen ammattiluokkatietoa tai sitä ei ole ilmoitettu tulorekisteriin lainkaan. Lisäksi YEL-vakuutettujen yrittäjien tietoihin ei ole annettu: ei vakuuttamisvelvollisuutta tietoa, jolloin yrittäjän palkat ovat olleet mukana pakollisen työtapaturmavakuutuksen palkkatiedoissa. Virheellinen ammattiluokkatieto palkansaajan tiedoissa vaikuttaa vakuutusmaksuun sekä työntekijälle maksettaviin korvauksiin ja myös Tilastokeskuksen tilastoihin, lisäksi Työsuojelu käyttää ammattiluokkatietoa. Työntekijän tietoihin vietävän ammattiluokkatiedon tulee vastata työn todellista tapaturma- ja ammattitautiriskiä. Väärä ammattiluokkatieto aiheuttaa väärän vakuutusmaksun ja jos vakuutusmaksu ei vastaa todellista riskiä, kerätyt maksut eivät riitä korvausten maksamiseksi. (Tapaturmavakuutuskeskus 2020b.) Tilastokeskus jatkaa tiedonkeruuta, kunnes tulorekisterin tiedot ovat riittävän kattavia ja laadukkaita. Esimerkiksi työssäkäyntitilastoon vaikuttavissa ammattiluokituksissa on havaittu yksityisellä sektorilla runsaasti puutteita. (Mikkela 2020.)

### **Tulorekisterilain muutokset vuonna 2020 ja tulevaisuuden näkymät**

Tulorekisteri-ilmoittamiseen on tullut voimaan vuoden 2020 alusta uudet ilmoittamista koskevat säännökset. Säännösten tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti korjata käytössä ilmenneitä haasteita ja helpottaa siten pienyrittäjien ja kansalaisjärjestöjen toimintaa. Myöhästymismaksua koskeva siirtymäaika jatkuu vuodelle ja myöhästymismaksut otetaan käyttöön 1.1.2021. Eläkkeet ja etuudet ilmoitetaan tulorekisteriin vasta 1.1.2021 alkaen, vuosi alkuperäistä suunnitelmaa myöhemmin. Vuoden 2020 alusta tiedon käyttäjiä on tullut lisää, ne on lueteltu luvussa 3.1. (Verohallinto 2019e.)

Palkkaennakoiden ilmoittamisaikaa on pidennetty, niin että palkkaennakkoa koskevat tiedot voidaan ilmoittaa varsinaisen palkanmaksun yhteydessä tehtävässä palkkailmoituksessa. Tämä ilmoittamistapa edellyttää, että palkka on maksettu saman kalenterikuukauden aikana. Jos palkanmaksukauden varsinainen palkka maksetaan seuraavan kuukauden aikana, ilmoitetaan tieto palkkaennakosta viiden arkipäivän sisällä. Rekisteröityjen yhdistysten maksamien enintään 200 euron kertasuoritusten ilmoittamisaikaa on pidennetty viidestä päivästä seuraavan kalenterikuukauden viidenteen päivään. Jokaiselta maksupäivältä on annettava erikseen oma ilmoitus tulorekisteriin. Verovapaiden kustannusten korvausten ilmoittamisaikaa on pidennetty myös viidestä päivästä seuraavan kalenterikuukauden viidenteen päivään. Enintään 100 euron arvoisia kilpailupalkintoja (raha- että

tavarapalkinnot) ei tarvitse ilmoittaa tulorekisteriin, jos palkinnon saaja ei ole palvelussuhteessa palkinnon antajaan. (Verohallinto 2019e.)

Työnantajan antamien luontoisetujen tiedot on ilmoitettava viimeistään kertymiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä. Tilanteen mukaan, ilmoittamiseen voidaan soveltaa erilaisia aikatauluja. Luontoisetu voidaan ilmoittaa tulorekisteriin sen kertymiskuukautta seuraavan kuukauden tuloksi, jos rahapalkka kertymiskuukaudelta maksetaan kertymiskuukautta seuraavan kalenterikuukauden aikana. Tällöin ilmoitus on annettava viimeistään maksukuukautta seuraavan kalenterikuukauden viidentenä päivänä.

(Kondelin & Peltomäki 2020, 26.)

Tulorekisterille on ladattu paljon odotuksia ja tavoitteena on, että rekisteri sisältää jokaisen suomalaisen palkka-, eläke- ja etuustiedot. Tulevaisuudessa tulorekisteri voi helpottaa erilaisten eläke- ja sosiaalietuuksien hakemista ja päätösprosesseja. Tulorekisterin tiedot eivät tällä hetkellä ole niin kattavat, että esimerkiksi työttömyyskassat voisivat perustaa päätöksien tekemisen tulorekisteristä saataviin tulotietoihin. (Korkeaoja 2020.) Mikkela (2020) toteaa blogissaan, että Tilastokeskuksen tiedonkeruu jatkuu, kunnes tulorekisterin tiedot ovat riittävän laadukkaita ja kattavia.

## 4 HAASTATTELUTUTKIMUS

### 4.1 Tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimusmenetelmässä on tavoitteena pyrkiä ymmärtämään ja antamaan tulkinta tietystä asiasta, aiheesta tai ongelmasta. Se pitää sisällään useita erilaisia lähestymistapoja, traditioita ja tiedonhankinta- ja analyysimenetelmiä. Laadullinen tutkimus perustuu aikaisempiin tutkimuksiin, empiirisiin aineistoihin ja tutkijan omaan ajatteluun sekä päättelyyn. Laadullisella tutkimuksella saadaan kokemusperäistä ja syvällistä tietoa tutkittavasta aiheesta ja aineistonkeruumenetelmänä käytetään usein haastatteluita, kirjeitä, elämäkertoja, kirjeitä, päiväkirjoja ja hyödynnetään erilaisia kulttuurituotteita. Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä hypoteesittomuus eli siinä ei ole lukoon lyötyjä ennako-oletuksia. Lisäksi laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä myös tutkittavien näkökulmien huomioiminen ja suhteellisen pienet aineistokoot. (Saaranen-Kauppi & Puusniekka 2009, 4-7.)

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta ja aineistonkeruumenetelmänä teemahaastatteluita eli puolistrukturoituja haastatteluita aiheen laajuuden vuoksi. Puolistrukturoidulle teemahaastattelulle on tyypillistä, että haastattelussa käytetään haastattelurunkoa, jossa on kysymyksiä aihealueittain eli teemoittain. Joidenkin määritelmien mukaan kysymykset voidaan esittää puolistrukturoidussa teemahaastattelussa haastateltaville eri järjestyksessä. Tämä haastattelumenetelmä sopii tilanteisiin, joissa halutaan tietoa juuri tietystä asiasta. Haastattelutilanteessa keskustelujärjestys on vapaa ja haastateltavien kanssa voidaan puhua teemoista eri laajuudessa. (Saaranen-Kauppi & Puusniekka 2009, 55-57.)

### 4.2 Tutkimuksen toteutus

Tutkimusaineisto kerättiin toteuttamalla teemahaastatteluja kasvotusten tai puhelimesta. Teemahaastattelut tehtiin maaliskuussa 2020 ja haastattelut kestivät keskimäärin noin 15 - 30 minuuttia riippuen siitä, kuinka paljon haastateltavalla oli kokemusta, kerrottavaa ja keskusteltavaa tulorekisterin käytöstä. Pääosa teemahaastatteluista tehtiin puhelimen välityksellä, koska vallitsevan koronavirusilanteen vuoksi kasvokkain tehtävien haastatteluiden tekeminen ei ollut suositeltavaa. Vain kaksi haastatteluista tehtiin kasvotusten. Haastattelun alussa kaikille haastateltaville kerrottiin, että haastattelut tehdään anonyymisti. Vain työtehtävä sekä työskentelyvuodet palkanlaskennan parissa olivat ainoat tarvittavat taustatiedot, lisäksi varmistettiin, että haastattelut saadaan nauhoittaa. Haastateltavat valikoituivat satunnaisesti, kun kontaktoitiin Päijät-Hämeen seudun eri tilitoimistojen palkanlaskijoita, lisäksi tutkijan omien kontaktien kautta saatiin haastateltavaksi kahden eri

yrityksen omat sisäiset toimistotyöntekijät, jotka hoitavat vain kyseisen yrityksen palkanlaskentatehtäviä sekä yksi tilitoimiston palkanlaskija Uudeltamaalta. Haastatteluihin osallistui yhteensä kuusi henkilöä, joista viisi oli naisia ja yksi mies. Haastattelun teemat ja kysymysrunko laadittiin tutkimuksen tavoitteiden ja teoriapohjan perusteella. Haastatteluissa käytetty haastattelurunko on esitetty opinnäytetyön liitteenä (liite 1).

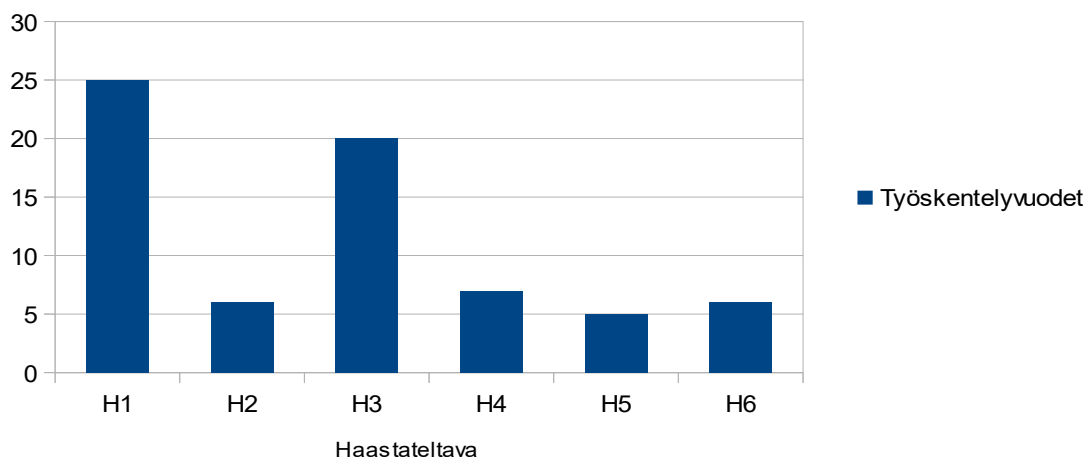
Teemahaastattelun pääteemat:

- Tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen
- Tulorekisterin käyttö
- Tulorekisterin vaikutukset palkanlaskennassa.

Teemahaastattelujen tavoitteena oli selvittää, miten palkanlaskennan parissa työskentelevät henkilöt ovat kokeneet tulorekisterin käytön, tutkia tulorekisterin mahdollisia vaikutuksia palkanlaskentatyöhön ja siihen käytettävään aikaan sekä miten henkilöt kokevat palkkailmoitusten virheiden korjaamisen ja ilmoitusaikataulun vaikutukset työssään. Haastattelut tallennettiin äänitiedostona tabletille ja sen jälkeen litteroitiin eli kirjoitettiin puhtaaksi, jonka jälkeen vastaukset analysoitiin ja tulokset avattiin.

Haastattelun alussa jokaiselta haastateltavalta kysyttiin taustatietona heidän työtehtävänsä ja kauanko he ovat toimineet palkanlaskentatehtävissä. Haastateltavien työtehtävät vaihtelivat ja heidän työnimikkeitensä olivat; toimistotyöntekijä, palkanlaskija/kirjanpitäjä, taloushallinnon työntekijä sekä palkkahallinnon asiantuntija, lisäksi osa haastateltavista oli suorittanut PHT-tutkinnon eli palkkahallinnontutkinnon. Kaikki haastateltavat hoitivat palkanlaskentatehtäviä työssänsä, osa päivittäin ja päätoimisesti ja osa kaksi kertaa kuukaudessa. Työkokemus palkanlaskentatehtävissä haastateltavilla vaihteli 5–25 vuoden välillä (kuvio 7).

### Haastateltavien työkokemus palkanlaskentatehtävissä



Kuvio 7. Haastateltavien työkokemus palkanlaskentatehtävissä

### 4.3 Tutkimuksen tulokset

#### Tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen

Ensimmäisenä teemana haastattelussa oli tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen. Teeman ensimmäisellä kysymyksellä haluttiin kartoittaa mitä palkanlaskentajärjestelmää haastateltavat käyttivät työssään. Neljällä haastateltavalla oli päivittäisessä käytössään yksi palkanlaskentajärjestelmä, yksi haastateltava käytti kahta järjestelmää ja yhdellä haastateltavalla oli käytössään kuusi eri järjestelmää. Kahdella haastateltavista oli käytössä sama palkanlaskentajärjestelmä. Haastateltavien käyttämät palkanlaskentajärjestelmät on kuvattu kuviossa 8.



Kuvio 8. Haastateltavien palkanlaskentajärjestelmät

#### Koulutus

Teeman seuraavissa kahdessa kysymyksessä haluttiin selvittää millaista koulutusta haastateltaville oli järjestetty tulorekisterin käyttöönotosta ja oliko koulutus heidän mielestään riittävää. Neljä haastateltavista kertoi, että työpaikan puolesta ei ollut järjestetty koulutuksia, mutta yksi haastateltavista oli osallistunut oma-aloitteisesti ohjelmistotoimittajan etäkoulutuksiin, tulorekisterin verkkokoulutukseen ja Kauppakamarin ennakkoperintäpäivässä oli tullut myös jotain tietoa tulorekisteristä. Lisäksi kaksi heistä olivat itse hankineet tietoa internetistä ja yhden työpaikalla oli vuoden vaihteessa itse otettu asioista selvää vasta siinä vaiheessa, kun taustatietoja oli syötetty järjestelmään. Kahden haastateltavan työpaikalla oli järjestetty koulutuksia oman yrityksen, ohjelmistotoimittajien sekä tulorekisterin puolesta. Nämä henkilöt kokivat, että he ovat saaneet riittävästi ja hyvin koulutusta:

*Mun mielestä meidän koulutus oli riittävä meidän työpaikan puolelta eli kaikki koulutukset mitä oli mahdollista järjestää, järjestettiin ja annettiin kaikki eväät siihen. (H2)*

*Hirveesti jouduin ottamaan itse selvää, mutta en osaa sanoa miten toisin olisi voinut järjestää. (H1)*

Haastatteluissa kävi ilmi, että koulutuskäytäntö on ollut hyvin erilaista ja omatoiminen opiskelu on ollut yleistä. Haastatteluissa tuli myös useasti ilmi, että koulutusten tai omatoimisen tiedonhankinnan jälkeen ohjeisiin oli tullut muutoksia ja tästä haastateltavat antoivat miinusta niin tulorekisterille kuin ohjelmistotoimittajillekin. Taulukossa 2 havainnollistetaan, mistä eri tietolähteistä haastateltavat olivat saaneet tulorekisterin käyttöönotosta tietoa.

Taulukko 2. Tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen

Tietolähde	H1	H2	H3	H4	H5	H6
Työnantajan järjestämä koulutus		x	x			
Oma-toiminen tiedonhankinta	x			x	x	x
Ohjelmistotoimittajan koulutus	x	x	x			
Verohallinto/Tulorekisteri koulutus		x	x			
Muu järjestetty koulutus	x			x		

### Tulorekisterin käyttö

Toisena teemana haastattelussa oli tulorekisterin käyttö. Ensimmäisenä haluttiin selvittää kuinka tulorekisterin käyttö on sujunut käyttöönoton jälkeen ja lisäksi kysyttiin mitä ilmoitamiskanavaa haastateltavat käyttivät työssään. Haastateltavista neljällä oli hyvät kokemukset tulorekisterin käytöstä ja yhden mielestä se oli ollut tosi onnistunut:

*Mut se tulorekisterin käyttöönotto alkukankeuksien jälkeen on ollut tosi onnistunut.*

*(H2)*

Nämä kaikki neljä haastateltavaa käyttivät teknistä rajapintaa ilmoittaessaan palkkatietoilmoituksia tulorekisteriin, eli tiedot siirtyivät suoraan palkanlaskentajärjestelmästä tulorekisteriin. Yhden haastateltavan kokemukset nimenomaan tulorekisterin sähköisen asiointipalvelun verkkolomakkeella ilmoittaessa poikkesivat muiden kokemuksista, ja hän ei kokenut käyttöä sujuvaksi. Tulorekisterin käyttöönotto oli ollut haastavaa lähes kaikilla haastateltavilla ja palkanlaskentajärjestelmiin oli tullut alussa vielä jonkin verran muutoksia.

### Ilmoitustapa

Teeman seuraavilla kysymyksillä selvitettiin, käyttivätkö haastateltavat laajaa ilmoitustapaa palkkailmoituksella ilmoitettavissa tulolajeissa. Lisäksi useamman asiakkaan palkkoja laskevilta henkilöiltä kartoitettiin, että käyttävätkö he jokaisen asiakkaan kohdalla samaa ilmoitustapaa vai vaihteleeko menetelmä asiakkaittain. Haastateltavat kertoivat, että ilmoitustapa vaihtelee sen mukaan mitä asiakkaiden kanssa on sovittu. Neljä haastateltavista kertoi käyttävänsä pääasiassa laajaa ilmoitustapaa eli tulolajit ilmoitetaan laajoilla

koodeilla, ja loput ilmoittavat vain pakolliset ja suppeat tulotiedot. Yksi laajaa ilmoitustapaa käyttävä kertoi ilmoittavansa myös vapaaehtoiset poissaolotiedot tulorekisteriin.

*On ilmoitettu laajempia. Ne vaihtelee asiakkaittain, riippuu niin asiakkaasta miten ilmoitetaan. (H5)*

### **Virheet palkkailmoituksissa**

Kolmantena haluttiin selvittää, ovatko palkanlaskijat kohdanneet virheitä palkkailmoituksissa, kuinka mahdollisten virheiden korjaaminen on sujunut ja minkälaisia toimenpiteitä virheiden korjaaminen on vaatinut. Viisi haastateltavista oli kohdannut virheilmoituksia useammin ja yksi haastateltava vain kerran. Virheilmoituksia palkanlaskijat olivat kohdanneet käyttöönoton yhteydessä enemmän, kun taustatietoja puuttui palkkailmoituksista tai maksajatiedot olivat puutteellisia.

*Ylimääräiset korjaukset tapahtuu työpäivän päälle, kun eihän palkanlaskijoille ole aikataulutettu tällöisiä korjaustöitä. (H3)*

Käyttöönoton jälkeen palkkailmoituksissa olleiden virheiden korjaamisen koki viisi haastateltavista hankalaksi, kun taas yhdellä haastateltavalla ei ollut lainkaan ongelmia korjaustoimenpiteissä. Palkanlaskentajärjestelmän kautta tehtävät korjaukset koettiin hankaliksi, koska palkanlaskentaan palkan korjauksen tekeminen oli monen mielestä yksinkertaista, mutta korjatut palkkailmoitukset eivät välttämättä olleet muodostuneet aina oikein palkanlaskentajärjestelmässä tai tulorekisteri ei ollut huolinut esimerkiksi negatiivista tulolajia ilmoitukselle. Tulorekisterin sähköisessä asiointikanavassa korjausilmoituksen tekeminen oli yhden haastateltavan mukaan hyvin helppoa.

*Palkka on korjattu jo moneen kertaan ja sen jälkeen menee aikaa siihen veivaamiseen miten tää nyt pitää ilmoittaa tai olla ilmoittamatta. (H2)*

*Ihan ylitsepääsemätöntä. Mä korjasin sen järjestelmästä, mutta siis kun se oli ihan tyhmä virhe, siis kun oikasen palkkoja ja tuli miinustietoa, mitä se tulorekisteri ei hyväksy. (H4)*

Korjausten tekeminen on vienyt haastateltavien mukaan paljon aikaa, koska joka kerta on joutunut varmistamaan, onko ohjeisiin tullut muutoksia, jos ei ole tehnyt korjauksia vähään aikaan. Ohjeiden määrä korjaustoimenpiteitä varten on koettu valtavaksi. Tietoa on pitänyt etsiä palkanlaskentajärjestelmän ohjeiden lisäksi myös tulorekisterin korjausohjeista, eivätkä ohjeet ole välttämättä olleet yhteneväisiä. Ohjeista on löytynyt useita vaihtoehtoja, millä tavalla korjauksen voi tehdä ja tämä on aiheuttanut palkanlaskijoiden keskuudessa hämmennystä. Korjausilmoituksien vuoksi on jouduttu olemaan useasti yhteydessä



tulorekisteriin. Haastateltavien kokemusten perusteella tulorekisteristä on saanut asiantuntevaa opastusta. Yksi haastateltavista kertoi, ettei lähetä palkkailmoituksia ennakoon, vaan odottaa aina, että palkka on maksettu. Tällä menetelmällä hän on välttänyt ylimääräiset korjaustoimenpiteet, kun palkkoihin voi tulla vielä viime hetkellä muutoksia. Kuviossa 9 on kuvattu keskeiset ongelmat liittyen palkkailmoituksissa ilmenneisiin virheisiin ja korjausilmoituksiin.



Kuvio 9. Korjausilmoitusten ja virheiden ongelmat

### Palkkailmoitusten tarkastaminen

Tulorekisterin vuoksi vuonna 2019 maksetuista palkkatuloista ei tehty enää vuosi-ilmoituksia verottajalle, työllisyysrahastoon, työtapaturmavakuutusyhtiöön eikä työeläkeyhtiöön. Tiedon käyttäjät saivat tiedot suoraan tulorekisteristä. Teeman viimeisellä kysymyksellä tutkittiin millä tavalla haastateltavat ovat varmistaneet, että palkkailmoitukset ovat välittyneet oikein ja onko tulolajit ilmoitettu oikein, kun vuosi-ilmoitukset eivät enää ole olleet käytössä sekä ovatko he hyödyntäneet tulorekisterin raportteja. Kaikki haastateltavat kertoivat täsmäyttävänsä työnantajasuoritukset kuukausittain kirjanpidossa itse tai kirjanpitäjän tekemän täsmäytykset. Näin ollen haastateltavat ovat varmistaneet, että ainakin ennakonpidätyksen, työttömyysvakuutusmaksun ja työeläkemaksun alaiset palkat ovat kuukausitasolla ilmoitettu oikein tulorekisteriin. Puolet haastateltavista kertoivat tehneensä tarkistukset tulolajeittain ja hyödyntäneensä tulorekisteristä tilattavia raportteja. Käytäntö vaihteli, että oliko palkat tarkistettu maksajatasolla vai palkansaajatasolla. Puolet eivät olleet tarkistaneet ilmoitettuja palkkoja lainkaan tulolajeittain. Osalla haastateltavista ei ollut tietoa, että tulorekisteristä on tilattavissa erilaisia raportteja täsmäytystä varten. Kritiikkiä sai

osakseen tulorekisterin raportointi, koska kaikkia täsmäytysraportteja ei ollut käytössä heti vuoden vaihteessa, kun palkanlaskijat olisivat niitä kaivanneet työssään.

Haastatteluissa tuli myös ilmi, että suurin osa palkanlaskijoista kaipasi tulorekisterin tuottavan raporteja erityisesti heidän tarpeisiinsa, koska tämänhetkisisissä raporteissa ei ole huomioitu palkanlaskijaa tai tilitoimistoa tiedon käyttäjänä. Eniten kaivattiin mahdollisuutta tuottaa tulorekisteristä raporteja itse määriteltävältä ajanjaksolta, esimerkiksi kuukaudelta tai neljännesvuodelta. Raportit ennakonpidätyksen, työtaturmavakuutus-, työeläkevakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksun alaisista palkoista tulisivat myös tarpeeseen, koska näiden maksujen alaiset palkat vaihtelevat suuresti kuukausittain, koska osa maksetuista palkoista ei kuulu esimerkiksi palkansaajan iän tai osakkuusaseman vuoksi tietyn vakuutusmaksun alaisiin palkkoihin. Edellä mainitun kaltaisia raporteja olisi mahdollisuus hyödyntää myös tilinpäätöksen teossa. Tilitoimistoissa tulolajien täsmäyttäminen varsinkin palkansaajittain kuukausitasolla on hyvin työlästä, koska palkansaajia voi olla yhdessä yrityksessä satoja. Tulorekisteristä kaivattiin tähän vuosiraporttia yhden palkansaajan tulolajeista. Ihmetystä sai osakseen raportti 618; maksajan palkkatietoilmoitusten tulolajikohtainen yhteenveto, koska tätä raporttia ei ole saatavissa kuin 31 päivän ajanjaksolta (Verohallinto 2020i). Ajanjakso pitäisi olla vapaasti rajattavissa muutaman haastateltavan mielestä.

Useampi haastateltavista kertoi saaneensa vuonna 2019 tiedon, että tapaturmavakuutusyhtiöihin tehdään vielä vuosi-ilmoitus vuonna 2019 maksetuista työtaturmavakuutusmaksun alaisista palkoista. Kuitenkin vuoden 2020 alussa kaksi haastateltavaa olivat saaneet vuosi-ilmoituksia toimittaessaan tapaturmavakuutusyhtiöstä tiedon, että vakuutusyhtiö hyödyntää tulorekisteriä tiedonsaannissa ja he eivät ota vuosi-ilmoituksia vastaan.

*Ensin meillä oli tieto, että tapiksesta (tapaturmavakuutuksesta) tehdään vuosi-ilmoitus niin kun aikaisemminkin, ja kun vuosi vaihtui niin sit tapaturmavakuutusyhtiöt sano, et ei me oteta ilmoituksia vastaan, että katsotaan ne tulorekisteristä. Se on jotenkin hämmäntävää et missä kohtaa on ollut rikkiäinen puhelin. (H3)*

*Vuosi rinnakkain tulorekisteriä ja vuosi-ilmoituksia olisi auttanut tuskassa, kun työtaturmavakuutuksen tiedot ei ole välittynyt palkkailmoituksille. Pitäisi olla varma, että kaikki toimisi. (H1)*

### **Tulorekisterin vaikutukset palkanlaskennassa**

Kolmannessa teemassa haluttiin ensimmäiseksi tutkia millä tavalla tulorekisteri on vaikuttanut haastateltavien työhön ja kokevatko he, että arkinen työ olisi muuttunut viimeisen vuoden aikana. Lisäksi haluttiin selvittää, onko palkanlaskentaan käytettävä aika

vähentynyt tulorekisterin käyttöönoton myötä. Viisi haastateltavista koki, ettei arkinen työ ole muuttunut juurikaan, vain vuosi-ilmoitusten poisjäänti oli merkittävin muutos. Palkanlaskennassa pitää huomioida tulorekisteri joka käännteessä, kun esimerkiksi korjauksia ei voi tehdä samoin kuin ennen. Yhden haastateltavan mielestä työ on muuttunut, kun nykyään on tiukempi aikataulu ja ilmoittamisen määrä on lisääntynyt. Haastateltava teki palkkailmoitukset tulorekisterin verkkolomakkeella, jolloin käsin tehtävän työn määrä oli suurempi, kun palkkailmoitus ei muodostunut suoraan palkkajärjestelmässä.

*En sano, että se olis merkittävästi muuttunut, mut toki täytyy huomioida tulorekisteri joka käännteessä sekä itse siinä palkanlaskennassa, että käyttää sit oikeita palkkala-jeja missä on oikea tulolaji takana. (H3)*

Lähes kaikki haastateltavat kokivat tulorekisterin lisänneen palkanlaskentaan käytettävää aikaa, varsinkin alun lisääntynyt työmäärä oli heidän kokemuksiansa mukaan suuri. Päivittäisen työmäärän ei koettu millään tapaa vähentyneen, koska ilmoittamisen määrä on lisääntynyt ja lisäksi korjaukset ovat hyvin työllistäviä ja aikaa vieviä. Haastateltavat kokevat, että erilaisiin selvittelytyöihin kuluu aikaa enemmän, esimerkiksi korjauksia varten ohjeiden tarkistaminen, kun korjausmenetelmä vaihtelee sen mukaan mitä palkkailmoituksesta tarvitsee korjata.

Työttömyyskassoilta tulee kyselyitä palkkatodistuksista sekä lisätietopyyntöjä lomautuksista ja Kelaan tarvitsee toimittaa lisäselvityksiä vanhempainpäivärahoja ja sairauspäivärahaa varten, jos palkkajärjestelmään ei ole viety laajempia vapaaehtoisia ansainta-ajankohtia eriteltynä tulolajeittain. Haastateltavien kokemusten perusteella Kela ei ole saanut tarpeeksi yksityiskohtaisia tietoja tulorekisteristä päätöksentekoa varten. Lisäksi uusien asiakkaiden kohdalla varmenteiden sekä taustatietojen ja asetusten vieminen palkanlaskentajärjestelmään tulorekisteriä varten vie haastateltavien mukaan huomattavasti enemmän aikaa kuin aikaisemmin. Useampi haastateltava kertoi varmistavansa suoraan tulorekisteristä uusien asiakkaiden ensimmäiset palkkailmoitukset, vaikka palkkailmoitus olisi lähtenyt teknistä rajapintaa pitkin tulorekisteriin ilman virheilmoituksia. Palkanlaskennan lisäksi myös asiakkaan kirjanpitoa tekevien haastateltavien mukaan tulorekisteri on tuonut mukanaan täsmäyttämistä täsmäyttämisen jälkeen. Tulorekisteri-ilmoitusten ja tilinpäätöksiä täsmäyttäminen keskenään on haastateltavien mielestä työläämpää kuin aikaisemmin vuosi-ilmoituksen täsmäyttäminen tilinpäätöksen kanssa.

*En näe, että jos tehdään lisää töitä, että aika vähenisi. (H3)*

*Ei työmäärä ole vähentynyt tai työ helpottunut. (H1)*

Teeman seuraavalla kysymyksellä haluttiin kartoittaa, onko jokin asia sujunut odotettua paremmin tai huonommin tulorekisterin käytössä. Moni haastateltava toi ilmi haastattelussa, ettei heillä ollut ennakko-odotuksia tulorekisterin suhteen ja näin ollen he eivät osanneet sanoa, mikä asia olisi sujunut paremmin tai huonommin. Muutaman mielestä koko vuosi oli ollut sellaista opettelua, että kaiken oli joutunut opettelemaan virheiden ja korjaamisten kautta.

*Sit kun kaikki lähti toimimaan, niin sit täytyy sanoo et oli aika yllättävää, et aika semmosta kivutonta toi on lähettää tulorekisteri-ilmoitukset. Ni en mä muuten koe et ois ollu mitenkään yllättynyt, mä yllätyin et se toimii. (H2)*

### **Palkkatulojen ilmoittamisaikataulu**

Haastateltavilta kysyttiin, millä tavalla he ovat kokeneet palkkatulojen ilmoittamisaikataulun omassa työssään. Viisi haastateltavista kertoi, ettei ilmoittamisaikataululla ole lainkaan merkitystä heidän työssään. Monet heistä kertoivat tekevänsä työtä etupainotteisesti, jolloin työt eivät kasaannu ja he saavat tehtyä kaikki tarvittavat työt ajoissa sekä palkkailmoitukset lähetettyä etuajassa. Poikkeuksen toimintaan tekevät ne asiakkaat, jotka toimittavat tiedot palkanlaskentaan myöhässä, jolloin myös palkkailmoitukset ovat myöhässä automaattisesti. Yksi haastateltava, joka hoitaa yksin yrityksen palkanlaskentaa, kertoi ettei ole hyödyntänyt ennakkoon palkkailmoitusten lähettämistä, koska joutuu korjaamaan palkkoja useasti vielä ennen maksamista. Haastateltava koki ilmoittamisaikataulun haasteelliseksi ja pitkien lomien pitämisen lähes mahdottomaksi tiukan aikataulun vuoksi.

### **Tiedottaminen muutoksista**

Viimeiseksi haluttiin selvittää, miten haastateltavat kokevat viranomaisen tiedottamisen tulorekisterilain muutoksista. Neljän haastateltavan mukaan tiedotus on toiminut hyvin ja heidän työpaikallaan hoidetaan tiedottaminen talon sisällä. Yksin työskentelevät joutuvat ottamaan itse selvää muutoksista ja koittavat pysyä ajan tasalla. Moni haastateltavista oli tilannut Verohallinnon uutiskirjeen, jossa oli kerrottu tulorekisteriin tulevista muutoksista. Lisäksi palkanlaskenta- ja kirjanpitojärjestelmän toimittajat uutisoivat tulevista muutoksista. Tulorekisteri puhuttaa myös kollegoiden keskuudessa paljon, jolloin tieto yleensä tavoittaa kaikki palkkojen parissa työskentelevät henkilöt työpaikalla jossain vaiheessa, kun asioista keskustellaan esimerkiksi kahvitauoilla.

*Meillä on ilmoitettu firman puolesta. (H3)*

*Mä oon tilannu ne verohallinnon uutiskirjeet ja luen ne läpitte ja jos rupee joku mietittytää niin verohallinnon sivuilta tarkistamaan, sieltä nyt löytyy aina oikee tieto. Ja jos*

*on joku mis on jotain kysyttävää niin soitan verohallintoon, ne osaa aina neuvoa.*  
(H4)

#### **Avoimet kommentit tulorekisteristä**

Haastatteluissa saatiin runsaasti avoimia kommentteja, joista selvisi, että moni haastateltavista oli havainnut, että palkansaajat ovat ymmärtäneet tulorekisterin ja sen vaikutuksen verokorttiin väärällä tavalla. Palkansaajat ovat olleet siinä uskossa, että palkkahallintoon tulee automaattisesti tieto päivityksestä muutosverokortista ja osa palkansaajista on oletta-  
nut, että verokortin veroprosentti päivittyy automaattisesti reaaliajassa, kun tulorekisteritiedot välittyvät Verohallinnolle. Palkkahallinnossa on jouduttu oikaisemaan väärinkäsityksiä palkansaajille useasti.

Suuremmissa organisaatioissa työskentelevien palkanlaskijoiden huolenaiheena on yksin työskentelevien kollegoiden vastuu omasta tiedonhankinnasta tulorekisteriin liittyen. He ovat kohdanneet työssään tilanteita; asiakasyrityksessä on ollut sisäinen palkanlaskija ja palkanlaskenta on päätetty ulkoistaa ja ulkoistamisen yhteydessä on tarkistettu palkkailmoitukset takautuvasti, jolloin osa tai jopa kaikki niistä on jouduttu korjaamaan koko vuoden ajalta. Tämä on ollut työlästä, koska palkkailmoituksissa on ollut puutteellisia tietoja ja osa tiedoista on ilmoitettu virheellisesti. Tulorekisteriin ilmoitetuissa tiedoissa on ollut hyvin suurta laadullista vaihtelua ja se mietityttää osaa palkanlaskijoista.

Tulorekisterin puhelin- ja chat-palvelu saivat haastateltavilta positiivista palautetta. Chat-palvelusta on saanut hyvin nopeasti vastauksia yksinkertaisiin kysymyksiin ja vaikeammat kysymykset on ohjattu aina puhelinpalveluun.

#### **4.4 Johtopäätökset**

Teemahaastatteluiden avulla saatiin selvitettyä, miten kansallisen tulorekisterin käyttö on vaikuttanut palkanlaskentaprosessiin. Haastatteluissa keskusteltiin hyvin laajasti teemoista. Lähes kaikki haastateltavat olivat päivittäin tekemisissä tulorekisterin kanssa, ja heille oli kertynyt reilusti yli vuoden ajalta kokemusta sen käytöstä.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että koulutuskäytäntö työpaikoilla on ollut hyvin erilainen. Suuremmissa yrityksissä oli järjestetty koulutuksia, kun taas pienemmissä yrityksissä koulutautuminen oli jäänyt työntekijän omalle vastuulle. Pääsääntöisesti haastateltavat olivat tyytyväisiä koulutukseen ja sen määrään, vaikka osalla se oli jäänyt oman tiedonhankinnan varaan. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että ennen tulorekisterin käyttöönottoa saadulla koulutuksen määrällä ei näyttänyt olevan merkitystä käyttöönoton onnistumisessa. Palkkajärjestelmän toimivuus ja toiminnallisuudet sekä alussa muuttuneet

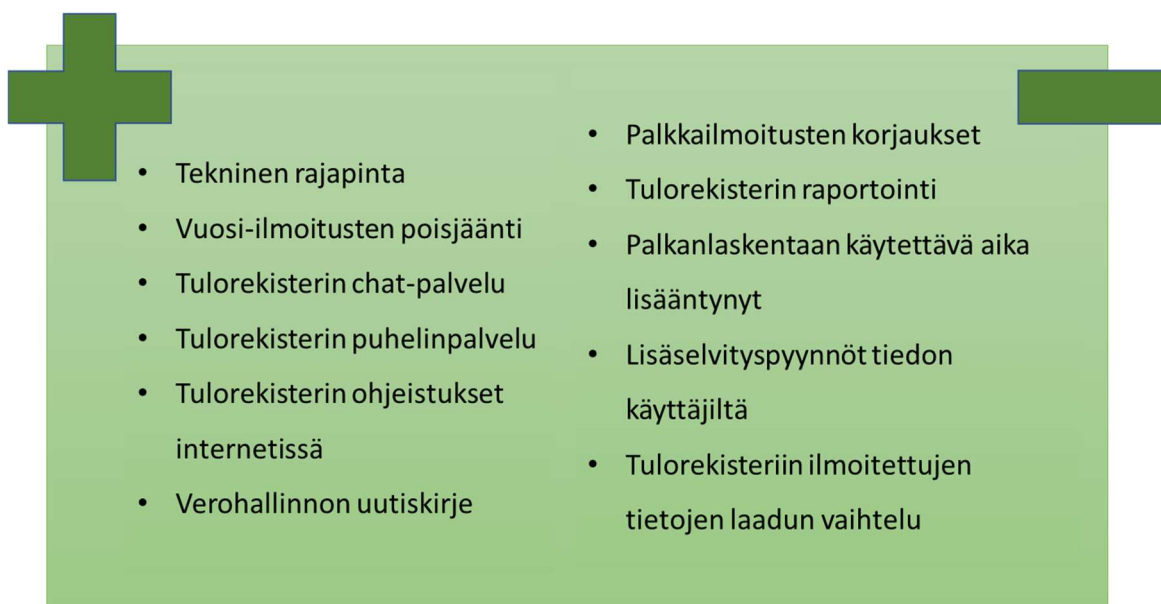
tulorekisterin ohjeistukset koettiin haasteena käyttöönottossa. Tulorekisterin käyttö on sujunut teknistä rajapintaa ilmoittamiskanavana käyttävien palkanlaskijoiden keskuudessa hyvin. Tulolajien ilmoittamisessa käytetään pääsääntöisesti laajoja tulolajien koodeja, mutta ilmoitustapa vaihtelee asiakkaittain ja vapaaehtoisia poissaolotietoja kertoi ilmoittavansa vain yksi haastateltavista.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että korjausilmoitusten tekeminen koetaan pääsääntöisesti työlääksi ja aikaa vieväksi. Korjausilmoitusten tekeminen palkanlaskentajärjestelmän kautta koetaan hankalaksi ja ohjeiden määrä haastavaksi, kun ohjeista löytyy useita vaihtoehtoja korjauksen tekemiseksi.

Tuloksista voidaan päätellä, että työnantajasuoritukset täsmäytetään kuukausittain ja puolet haastateltavista ovat hyödyntäneet tulorekisterin raportointia tulolajien täsmäyttämiseen. Tilitoimistoille varsinkin palkansaajittain tulolajien täsmäyttäminen kuukausitasolla on hyvin työlästä, koska palkansaajia voi olla yhdessä yrityksessä satoja. Tulorekisteristä kaivattiin tähän vuosiraporttia yhden palkansaajan tulolajeista, sekä mahdollisuutta tuottaa raportteja eri ajanjaksoilta sekä erilaisiin tarpeisiin. Vuosi-ilmoitusten poisjääminen koettiin merkittävimpänä ja positiivisena muutoksena.

Tuloksista selviää, että palkanlaskijan arkinen työ ei ole juurikaan muuttunut, mutta palkanlaskentaan käytettävä aika on lisääntynyt, kun ilmoittamisen määrä on lisääntynyt ja lisäselvityksiä joudutaan tekemään edelleen muun muassa työttömyyskassoille ja Kelaan. Täydentävien lisätietojen ilmoittaminen tulorekisteriin vähentäisi suorituksen maksajan selvittelytyötä, mutta haastatteluiden perusteella selvisi, että kaikista palkanlaskentajärjestelmistä ei ole mahdollista lähettää suoraan täydentäviä tietoja tulorekisteriin palkkatietoilmoituksen mukana. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että ongelmat johtuvat siitä, että osa tulorekisteriin ilmoitettavista tiedoista on pakollisia ja osa on vapaaehtoisia. Näin ollen tiedon käyttäjillä ei ole saatavissa tarvitsemaansa tietoa, koska suorituksen maksaja voi itse määritellä, missä laajuudessa ilmoittaa tietoja tulorekisteriin. Lisäselvitystarvetta vähentäisi vapaaehtoisten tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin. Nähtäväksi jää, tuleeko pakollisesti ja vapaaehtoisesti ilmoitettaviin tietoihin tulevaisuudessa muutoksia.

Teknistä rajapintaa ilmoituskanavana käytävillä on positiivisempi mielikuva tulorekisterin toimivuudesta. Tulorekisterin verkkolomaketta käytävällä käsin tehtävän työn määrä on suurempi. Ilmoittamisaikataululla ei ole juurikaan merkitystä, mutta yksin työskentelevät palkanlaskijat saattavat kokea aikataulun haasteelliseksi. Tutkimustuloksista on koottu kuvioon 10 yhteenvetona keskeiset positiiviset ja negatiiviset kokemukset tulorekisterin käytöstä ja sen vaikutuksista palkanlaskentaan.



Kuvio 10. Kokemukset tulorekisteristä ja sen vaikutuksista palkanlaskentaan

### Jatkotutkimusehdotuksia

Kansallinen tulorekisteri on ollut käytössä reilun vuoden ja tulorekisterilakiin on tehty ensimmäisen vuoden jälkeen muutoksia. Etuus- ja eläketiedot ilmoitetaan tulorekisteriin 2021 alusta alkaen. Mahdollinen jatkotutkimuksen aihe olisi selvittää tulorekisterin käytävyyttä ja hyödynnettävyyttä tiedon käyttäjien näkökulmasta.

Lisäksi voisi tutkia, kuinka vapaaehtoisten tietojen ilmoittaminen kehittyy tai muuttuu, kun tulorekisteri on ollut pidempään käytössä ja mitä vaikutuksia sillä on palkanlaskentaprosessiin. Onko vapaaehtoisten tietojen ilmoittaminen vähentänyt lisäselvitysten määrää eri viranomaisille?

## 5 YHTEENVETO

Tässä luvussa käydään yhteenvedona läpi koko opinnäytetyö, tämän tutkimuksen luotettavuuden sekä kirjoittajan oman työn arviointi. Opinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää miten kansallisen tulorekisterin käyttö on vaikuttanut palkanlaskentaprosessiin.

Opinnäytetyön teoriaosassa käsiteltiin palkkaprosessia ja työnantajan ilmoitus- ja tilitysvollisuutta. Selvitettiin, mitä tulorekisteri tarkoittaa, ketkä sitä käyttävät, mitä tulorekisteriin ilmoitetaan ja miten, minkä lisäksi kerrottiin tulorekisterin nykytilasta, havaituista ongelmista ja tulevaisuudesta. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, jotta saataisi kattavampi ymmärrys tulorekisterin vaikutuksista palkanlaskentaprosessiin. Työn tutkimusosassa aineistonkeruumenetelmänä käytettiin teemahaastatteluita eli puolistrukturoituja haastatteluita, joilla selvitettiin tutkimusongelmaa.

Teemahaastatteluissa käytettiin seuraavia pääteemoja:

- Tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen
- Tulorekisterin käyttö
- Tulorekisterin vaikutukset palkanlaskennassa.

Alatutkimuskysymysten avulla selvitettiin, millaista koulutusta tulorekisterin käyttöönotosta järjestettiin, kuinka tulorekisterin käyttö on sujunut, onko tulorekisteri vähentänyt palkanlaskentaan kuluvaan työaikaan, miten palkanlaskijat ovat kokeneet uudistuksen vaikutukset päivittäisessä työssään ja onko tulorekisteri vastannut sille asetettuihin tavoitteisiin.

Haastatteluiden sopiminen oli hyvin haasteellista, koska maaliskuuhuhtikuu on tilitoimistoissa hyvin kiireistä aikaa tilinpäätösten ja veroilmoitusten vuoksi. Haastattelut saatiin sovittua hyvin lyhyellä varoitusajalla ja lopulta haastatteluita saatiin tehtyä kuusi kappaletta, vaikka alussa määrä uhkasi jäädä pienemmäksi. Tutkimustuloksista saatiin vastaus päätutkimuskysymykseen: Millä tavalla kansallinen tulorekisteri on vaikuttanut palkanlaskijoiden työhön? Opinnäytetyön tutkimusosuudessa saatiin selville, että palkanlaskentaan käytettävä aika on lisääntynyt joissain määrin, koska ilmoitusten määrä on lisääntynyt, mutta työt jakaantuvat tasaisemmin kalenterivuoden ajalle. Osalle käyttäjistä tulorekisteri aiheuttaa lisätyötä kuukausittain, jos käytössä ei ole ilmoittamiskanavana teknistä rajapintaa, koska jokainen palkkailmoitus pitää tehdä käsin tulorekisteriin sähköistä verkkolomaketta käyttäen. Vuosi-ilmoitusten poisjääminen koetaan merkittävämpänä muutoksena ja se on vähentänyt vuodenvaihteen työmäärää. Ilmoitusaikataululla ei ole juurikaan merkitystä tilitoimistossa työskentelevien palkanlaskijoiden työhön, mutta osa yksin työskentelevistä kokee sen haasteelliseksi. Korjausilmoitukset koetaan myös haasteellisina ja työläinä, jos niitä joudutaan tekemään. Lisäksi tulorekisteriin ilmoitettavien vapaaehtoisten tietojen



puuttuessa kaikki tiedon käyttäjät eivät pysty hyödyntämään tulorekisterin tietoja kokonaisuudessaan, vaan joutuvat pyytämään lisäselvityksiä suorituksen maksajilta ja tämä puolestaan lisää osaltaan palkanlaskijan työmäärää. Tulorekisterin raportointiin toivotaan lisää erilaisia raportointivaihtoehtoja sekä raporttien ajanjaksojen vapaata valintaa.

Tutkimuksen validiteettia eli pätevyyttä paransi tutkijan oma kokemus tulorekisterin käytöstä, ja tutkijan käsitykset vastasivat haastateltavien käsityksiä ja kokemuksia tulorekisteristä. Tutkimuksen tavoitteena oli saada palkanlaskijoiden näkökulmia ja mielipiteitä tulorekisterin käytöstä. Haastateltavilla oli runsaasti kokemusta tulorekisterin käytöstä ja kaikki heistä työskentelivät palkanlaskentatehtävissä myös ennen tulorekisterin käyttöönottoa. Tutkimusongelman selvittämiseksi haastateltavilta saatiin riittävän yksityiskohtaisia vastauksia teemahaastattelumenetelmällä. Haastattelujen määrä oli pienehkö, mutta tuloksista voidaan päätellä, että se oli riittävä saatuihin tuloksiin nähden.

Reliabiliteettia eli luotettavuutta ja pysyvyyttä arvioidessa tulee huomioida, että haastattelut toteutettiin kaikille samalla kaavalla, haastattelut nauhoitettiin sekä litteroitiin ja haastateltavat pysyivät anonyymeinä, joten haastatteluita voidaan pitää luotettavina. Tutkimusta voidaan pitää luotettavana myös siksi, että tutkimuksessa käytettiin ajantasaisia lähteitä monipuolisesti.

Kokonaisuutena olen tyytyväinen opinnäytetyöhön. Suunnitteluvaihetta helpotti työkokemukseni palkanlaskennasta ja tulorekisterin käytöstä. Opinnäytetyöprosessi aloitettiin alkuvuodesta 2020 ja tavoitteena oli saada työ valmiiksi kesään 2020 mennessä. Tavoite saavutettiin juuri ajoissa. Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista, mutta se olisi ollut huomattavasti helpompaa heti opintojen loppuun kuin nyt lähes kaksi vuotta opintojen päätyttyä. Vieraskielisiä lähteitä aiheesta ei käytetty, koska tulorekisteri koskettaa vain Suomea ja palkkaprozessit sekä lainsäädännöt ovat usein erilaisia eri maissa. Jos tekisin opinnäytetyön kanssa jotain toisin, olisi kiinnostavaa tutkia vieraskielisistä lähteistä, onko joissain maissa tulorekisterin kaltaista järjestelmää käytössä ja kuinka se toimii. Lisäksi aikatauluttaisin enemmän aikaa haastatteluihin ja niiden sopimiseen, jotta saisin enemmän analysoitavaa materiaalia.

## LÄHTEET

### Painetut lähteet

Ennakkoperintälaki 418/1959

Kouhia-Kuusisto, K., Mikkonen, L., Syvänperä, O. & Turunen, L. 2017. Palkkavuosi. 10. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 9.9.2016/771

Sairausvakuutuslaki 1224/2004

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015

### Elektroniset lähteet

Eläketurvakeskus. 2019. Työnantajan velvollisuudet [viitattu 14.2.2020]. Saatavissa:

<https://www.tyoelake.fi/tyonantajan-velvollisuudet/>

Kansaneläkelaitos. 2020. Tulorekisteri on täällä – mitä se merkitsee Kelan asiakkaille?

[viitattu 14.4.2020]. Saatavissa: <https://www.kela.fi/tietoa-kelasta-tulorekisteri>

Keskuskaupakamari. 2019. Pk-Yritysten kysely: Yrityksillä ongelmia tulorekisterin

käyttöönötossa [viitattu 4.4.2020]. Saatavissa: <https://kauppakamari.fi/wp-content/uploads/2019/04/pk-hallitusbarometri-2019-avoimet-vastaukset-tulorekisterista.pdf>

Kondelin, A. & Peltomäki, T. 2020. Palkkahallinnon säädökset 2020. Alma Talent Oy

[viitattu 30.3.2020]. Saatavissa: [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.saimia.fi/teos/JAHBJXDTEB#kohta:PALKKAHALLINNON\(\(20\)S\(\(c4\)\(\(c4\)D\(\(d6\)KSET\(\(20\)2020\(\(20\)/piste:b0](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.saimia.fi/teos/JAHBJXDTEB#kohta:PALKKAHALLINNON((20)S((c4)((c4)D((d6)KSET((20)2020((20)/piste:b0)

Korkeaoja, J. 2020. Lunastaako tulorekisteriodotukset? Työttömyyskassojen

Yhteisjärjestö ry [viitattu 18.4.2020]. Saatavissa: <https://www.tyj.fi/blog/lunastaako-tulorekisteri-odotukset/>

Laki tulotietojärjestelmästä 12.1.2018/53. Suomen laki [viitattu 28.3.2020]. Saatavissa:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180053>

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555. Suomen laki [viitattu 14.2.2020].

Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980555#L1P2>

Lapinkaski, A. 2020. Tulorekisteri vähentää liitteiden tarvetta ja helpottaa hakemista.

Kansaneläkelaitos [viitattu 21.4.2020]. Saatavissa: <https://elamassa.fi/yleinen/tulorekisteri-vahentaa-liitteiden-tarvetta-ja-helpottaa-hakemista/>

LähiTapiola. 2020. Työtaturmavakuutus [viitattu 15.2.2020]. Saatavissa:

<https://www.lahitapiola.fi/yrittays/vakuutukset/lakisaateiset-henkilovakuutukset/tyotaturmavakuutus>

Mattinen, K., Orlando, C. & Parnila, K. 2020. Palkanlaskenta käytännönläheisesti.

Kauppakamari [viitattu 11.2.2020]. Saatavissa: [https://kauppakamaritieto-](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.saimia.fi/ammattikirjasto/teos/palkanlaskenta-kl-2020#kohta:Palkanlaskenta((20)k((e4)yt((e4)nn((f6)nl((e4)heisesti)

[fi.ezproxy.saimia.fi/ammattikirjasto/teos/palkanlaskenta-kl-2020#kohta:Palkanlaskenta\(\(20\)k\(\(e4\)yt\(\(e4\)nn\(\(f6\)nl\(\(e4\)heisesti](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.saimia.fi/ammattikirjasto/teos/palkanlaskenta-kl-2020#kohta:Palkanlaskenta((20)k((e4)yt((e4)nn((f6)nl((e4)heisesti)

Mikkela, E. 2020. Tulorekisteri ei nykyisellään palvele tilastointia – muutokset ovat tarpeen? Tilastokeskus [viitattu 4.4.2020]. Saatavissa:

<https://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2020/tulorekisteri-ei-nykyisellaan-palvele-tilastointia-muutokset-ovat-tarpeen/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2009. Menetelmäopuksen tietovaranto

KvaliMOTV. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [viitattu 5.4.2020]. Saatavissa:

<https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

Suomen Yrittäjät. 2019a. TyEL-eläkevakuutus [viitattu 24.2.2020]. Saatavissa:

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut/tyel-elakevakuutus-317857>

Suomen Yrittäjät. 2019b. Yrittäjän pikaopas tulorekisteriin [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa:

[https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy\\_tulorekisteriopas\\_2019.pdf](https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_tulorekisteriopas_2019.pdf)

Suomen Yrittäjät. 2020a. Ovatko tulorekisteritiedot ajan tasalla? Tietoja tarvitaan verojen maksujärjestelyyn ja päivärahojen maksamiseen [viitattu 4.4.2020]. Saatavissa:

<https://www.yrittajat.fi/uutiset/623170-onko-tulorekisteritiedot-ajan-tasalla-tietoja-tarvitaan-verojen-maksujarjestelyyn-ja#e1e1dfd8>

Suomen Yrittäjät. 2020b. Teitkö tulorekisteri-ilmoituksen oikein? Toimi nyt, jos korjattavaa on – Tässä ohjeet [viitattu 4.4.2020]. Saatavissa:

<https://www.yrittajat.fi/uutiset/620018-teitko-tulorekisteri-ilmoituksen-oikein-toimi-nyt-jos-korjattavaa-tassa-ohjeet#e1e1dfd8>

Suomen Yrittäjät. 2020c. Työehtosopimukset [viitattu 15.2.2020]. Saatavissa:

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyoehtosopimukset-316465>

Taloushallintoliitto. 2019. Tulorekisteri-ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa:

<http://www.mynewsdesk.com/fi/taloushallintoliitto/news/tulorekisteri-ilmoittamiseen-lievennyksiae-1-dot-1-2020-390333>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2018. Vakuuttamisvelvollisuus [viitattu 15.2.2020].

Saatavissa: <https://www.tvk.fi/tyotapaturma-ja-ammattitautivakuutus/vakuuttaminen/vakuuttamisvelvollisuus/>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2020a. Oikeat tiedot tulorekisterissä ovat kaikkien etu [viitattu 19.4.2020]. Saatavissa: <https://www.tvk.fi/uutiset/oikeat-tiedot-tulorekisterissa-ovat-kaikkien-etu/>

Tapaturmavakuutuskeskus. 2020b. Työtapaturmavakuuttajien ensihavaintoja työnantajien tulorekisteriin ilmoittamista palkkatiedoista [viitattu 19.4.2020]. Saatavissa: <https://www.tvk.fi/uutiset/tyotapaturmavakuuttajien-ensihavaintoja-tyonantajien-tulorekisteriin-ilmoittamista-palkkatiedoista/>

Työllisyysrahasto. 2020a. Työttömyysvakuutusmaksut [viitattu 22.4.2020]. Saatavissa: <https://www.tyollisyysrahasto.fi/tyottomyysvakuusmaksut/>

Työllisyysrahasto. 2020b. Työttömyysvakuutusmaksujen maksaminen [viitattu 22.4.2020]. Saatavissa: <https://www.tyollisyysrahasto.fi/tyottomyysvakuusmaksut/tyottomyysvakuutusmaksun-maksaminen/#maksuprosentit>

Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli. 2018. Työntekijäin ryhmähenkivakuutus [viitattu 15.2.2020]. Saatavissa: <https://www.tvk.fi/trhv/vakuutusehdot/tietoa-vakuutuksesta/>

Työntekijän ryhmähenkivakuutuspooli. 2020. Työntekijäin ryhmähenkivakuutus [viitattu 7.5.2020]. Saatavissa: <https://www.tvk.fi/trhv/>

Työsuojaelu. 2020. Palkka [viitattu 15.2.2020]. Saatavissa: <https://www.tyosuojaelu.fi/tyosuhde/palkka>

Valtioneuvosto. 2014. Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa [viitattu 14.4.2020]. Saatavissa: <https://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1044815/Hallituksen+p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6s+rakennepoliittisen.pdf/2693ae4e-f145-46eb-a5e6-8350bc4f3e46>

Valtioneuvoston kanslia. 2017. Ratkaisujen Suomi: Puolivälin tarkistus. Raportti [viitattu 7.5.2020]. Saatavissa: [https://vnk.fi/documents/10616/4610410/Toimintasuunnitelma%20H\\_5\\_2017%20280417.pdf/03566f02-5965-4581-b043-b7166f48f52d](https://vnk.fi/documents/10616/4610410/Toimintasuunnitelma%20H_5_2017%20280417.pdf/03566f02-5965-4581-b043-b7166f48f52d)

Valtiovarainministeriö. 2014. Kansallisen tulorekisterin perustamishanke [viitattu 14.4.2020]. Saatavissa: <https://vm.fi/hanke?tunnus=VM055:00/2014>

- Valtiovarainministeriö. 2019. Suomi ykköseksi EU:n digivertailussa [viitattu 7.5.2020].  
Saatavissa: [https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset\\_publisher/10623/suomi-ykkoseksi-eu-n-digivertailussa](https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/10623/suomi-ykkoseksi-eu-n-digivertailussa)
- Veritas. 2020. Työnantajien työeläkemaksuja alennetaan väliaikaisesti [viitattu 7.5.2020].  
Saatavissa: <https://www.veritas.fi/tietoa-veritaksesta/ajankohtaista/53/2020/tyonantajien-tyoelakemaksuja-alennetaan-valiaikaisesti>
- Verohallinto. 2018a. Tulorekisteri: Mikä muuttuu palkkojen ilmoittamisessa 2019?.  
Verkkoseminaari [viitattu 26.3.2020]. Saatavissa:  
[https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/esitykset/verkkoseminaari\\_helmikuu.pdf](https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/esitykset/verkkoseminaari_helmikuu.pdf)
- Verohallinto. 2018b. Tulorekisterin ilmoittamisen kanavat [viitattu 26.3.2020]. Saatavissa:  
<https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/>
- Verohallinto. 2018c. Tekninen rajapinta – Tietojen toimittaminen tulorekisteriin.  
Kansallisen tulorekisterin perustamishanke. Dokumentti [viitattu 26.3.2020]. Saatavissa:  
<https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/tekninen-rajapinta-tietojen-toimittaminen-tulorekisteriin.pdf>
- Verohallinto. 2018d. Tulorekisterin sähköinen asiointipalvelu [viitattu 26.3.2020].  
Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/s%C3%A4hk%C3%B6inen-asiointipalvelu/>
- Verohallinto. 2019a. Tietoa tulorekisteristä [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa:  
<https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/>
- Verohallinto. 2019b. Tietojen korjaaminen tulorekisterissä [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa:  
<https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/62789/tietojen-korjaaminen-tulorekisteriss%C3%A4/>
- Verohallinto. 2019c. Tulorekisteri-ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisteri-ilmoittaminen-lievennyksia-1.1.2020-alkaen/>
- Verohallinto. 2019d. Tulotietojen ilmoittaminen: seuraamusmaksut [viitattu 29.3.2020].  
Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/71401/tulotietojen-ilmoittaminen-seuraamusmaksut3/>

Verohallinto. 2019e. Tulorekisterin vuosimuutokset 2020 ja muutokset lakiin tulotietojärjestelmästä. Verkkoseminaari 18.12.2019. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=vzpBrCNMzCg&feature=youtu.be>

Verohallinto. 2019f. Tulorekisterin raportit apuna ilmoitettujen tietojen täsmäytyksessä [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa: [https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-](https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisterin-raportit-apuna-ilmoitettujen-tietojen-t%C3%A4sm%C3%A4ytyksess%C3%A4/)

[meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisterin-raportit-apuna-ilmoitettujen-tietojen-t%C3%A4sm%C3%A4ytyksess%C3%A4/](https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisterin-raportit-apuna-ilmoitettujen-tietojen-t%C3%A4sm%C3%A4ytyksess%C3%A4/)

Verohallinto. 2019g. Omat tulotiedot voi nyt katsoa tulorekisteristä [viitattu 29.3.2020].

Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/omat-tulotiedot-voi-nyt-katsoa-tulorekisterista/>

Verohallinto. 2019h. Tulorekisterin esittely [viitattu 29.3.2020]. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/tulorekisterin-esittely.pdf>

Verohallinto. 2019i. Tulorekisteri suorituksen maksajille [viitattu 14.4.2020]. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/>

Verohallinto. 2020a. Ilmoita tiedot maksetuista palkoista tulorekisteriin [viitattu 11.2.2020].

Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/palkkatiedot/>

Verohallinto. 2020b. Tietoa KATRE-hankkeesta [viitattu 26.3.2020]. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-katre-hankkeesta/>

Verohallinto. 2020c. Työeläkevakuutuksen tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin [viitattu

24.2.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/palkkatiedot/vakuuttamisen-tiedot/tyoelakevakuutuksen-tietojen-ilmoittaminen-tulorekisteriin/>

Verohallinto. 2020d. Tulorekisterin tekninen rajapinta [viitattu 26.3.2020]. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/tekninen-rajapinta/>

Verohallinto. 2020e. Yritys ilmoittaa paperilomakkeella vain poikkeustilanteessa [viitattu

26.3.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/paperilla-ilmoittaminen/>

Verohallinto. 2020f. Yrittäjä: Kun maksat palkkaa, ilmoita tiedot tulorekisteriin [viitattu

29.3.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/esitysajokoulutusmateriaalit/yritt%C3%A4j%C3%A4lle/>

Verohallinto. 2020g. Palkkojen tulolajit [viitattu 4.4.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/palkkatiedot/palkkojen-tulolajit/>

Verohallinto. 2020h. Sosiaalivakuutusmaksut [viitattu 15.2.2020]. Saatavissa: [https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys\\_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/](https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/)

Verohallinto. 2020i. Suorituksen maksaja voi tilata tulorekisteriin ilmoitetuista tiedoista raportteja [viitattu 29.4.2020]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/raportit/>

## LIITTEET



## LIITE 1

### Taustatiedot:

#### Työtehtävä:

Työskentelyvuodet palkanlaskentatehtävissä?

### Teema 1: Tulorekisterin käyttöönottoon valmistautuminen

-Mitä palkanlaskentajärjestelmää käytät työssäsi?

-Millainen koulutus teille järjestettiin tulorekisterin käyttöönotosta?

-Oliko koulutus mielestäsi riittävä?

### Teema 2: Tulorekisterin käyttö

-Kuinka tulorekisterin käyttö on sujunut käyttöönoton jälkeen? Mitä ilmoittamiskanavaa käytätte?

-Käytättekö laajaa ilmoitustapaa tulolajien ilmoittamisessa? Käytättekö samaa ilmoittamistapaa jokaisen asiakkaan kohdalla vai vaihteleeko menetelmät asiakkaittain?

-Oletko törmännyt virheisiin palkkailmoituksissa? Kuinka virheiden korjaaminen on sujunut? Minkälaisia toimenpiteitä virheiden korjaaminen on vaatinut?

-Vuosi-ilmoitukset ovat historiaa, miten olette varmistaneet, että palkkailmoitukset on välitetyneet tulorekisteriin oikein ja tulolajit on ilmoitettu oikein? Oletteko käyttäneet tulorekisterin raportteja hyödyksi tarkistamisessa?

### Teema 3: Tulorekisterin vaikutukset palkanlaskennassa

-Millä tavalla tulorekisteri on vaikuttanut työhösi? Onko palkkahallinnon arkinen työ muuttunut viimeisen vuoden aikana? Onko palkanlaskentaan käytettävä aika vähentynyt tulorekisterin käyttöönoton myötä?

-Mikä asia on sujunut odotettua paremmin/huonommin tulorekisterin käytössä?

-Millä tavalla olet kokenut palkkatulojen ilmoittamisaikataulun omassa työssäsi?

-Miten olette kokeneet viranomaisen tiedottamisen tulorekisterilain muutoksista?